

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mülkiye Müfettişliği
Sayı: 72/66

TEFTİŞ RAPORU

YILI: 2020

TEFTİŞ YERİ

İLİ : ADANA
İLÇESİ : -

TEFTİŞ EDEN

Mülkiye Müfettişi: Emrah YILMAZ

TEFTİŞ EDİLEN

Daire : Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı
İşler : Genel İş ve Yürütümü
Yıllar : 19.10.2012-16.10.2020
Görevli : Belediye Başkanı Zeydan KARALAR

TEFTİŞ TARİHLERİ

Teftiše Başlama Tarihi : 23/11/2020
Teftişi Bitirme Tarihi : 16/10/2020
Eski Teftişin Tarihi : 19/10/2012

Mühür ve İmza

İÇİNDEKİLER

BAŞLANGIÇ.....	2
ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU.....	2
TEFTİŞTE İZLENEN METOD.....	2
SAYIŞTAY DENETİMİ.....	3
PERSONEL İŞ VE İŞLEMLERİ.....	3
İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARI İŞ VE İŞLEMLERİ.....	9
İMARA İLİŞKİN İŞ VE İŞLEMLER.....	13
İmar Plan Değişikliklerine İlişkin İş ve İşlemler.....	14
Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgeleri.....	25
İHALE İŞ VE İŞLEMLERİ.....	32
2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu İş ve İşlemleri.....	32
4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre yapılan İş ve işlemler.....	36
MECLİS VE ENCÜMEN KARARLARI İŞ VE İŞLEMLERİ.....	39
Belediye Meclisi İş ve İşlemleri.....	39
Belediye Encümeni İş ve İşlemleri.....	42
ÇEVRE, DOĞA VE HAYVANLARI KORUMA İŞ VE İŞLEMLERİ.....	43
GENEL DEĞERLENDİRME.....	47
GÖREV VE SONUÇ.....	49

BASLANGIC

1- İçişleri Bakanlık Makamının 01.06.2020 tarih ve 129 sayılı onayı ve Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın 09.07.2020 tarih ve 3060 sayılı 2020 Yılı Yaz Teftiş programı görev emri gereği Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığının Genel İş ve Yürütümü Müfettişliğimce teftişe tabi tutularak iş bu Teftiş Raporu hazırlanmıştır.

ÖNCEKİ TEFTİŞ VE SONUCU

2- Büyükşehir Belediye Başkanlığı Genel İş ve Yürütümünün bundan önce Mülkiye Müfettişleri Dr. İmran Kürşad AĞCA, Avni ÇAKIR ve Yavuz Selim AKKOÇ tarafından teftiş edilmiş olduğu, dairesinde mevcut bulunan 19.10.2012 tarih ve İ.K.A 163/85, A.Ç 84/79 ve Y.S.A 13/22 sayılı Teftiş Raporunun incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bahse konu Teftiş Raporunda tenkit ve tavsiye edildiği halde, henüz tamamlanıp düzeltilmeyen hususlara rastlanıldığında, bu teftiş raporunun ilgili maddelerinde ayrıca değinilecektir.

3- Büyükşehir Belediye Başkanlığında Mülkiye Müfettişleri Teftiş Defterinin hazırlanmış olduğu, defter sayfalarının numaralanmış ve son sayfasına defterin kaç sayfa olduğu ayrıca yazılarak tasdik edilmiş olduğu incelenmiştir.

Mülkiye Teftiş Kurulu Tüzüğü'nün 55.maddesi “– Kurulun teftişine tabi her daire ve kuruluşta bir teftiş defteri bulunur. Bu defterlerin sayfaları numaralanır ve illerde valilik, ilçelerde kaymakamlık mühüriyle mühürlenir. Son sayfasına defterin kaç sayfa olduğu ayrıca yazılarak tasdik edilir. Müfettişler, teftişin başlayıp ve bitiş tarihlerini, hangi işleri teftiş ettiklerini, düzenledikleri layiha ve raporun tarih ve sayısını, teftiş edilen memurun görevini, adını ve soyadını deftere yazar ve imzalarlar. Teftişle ilgili olarak Bakanlıktan gönderilen emir ve genelgelerin tarih ve sayılarıyla özetleri, teftiş olunan memurlarca defterin özel bölümüne yazılarak imzalanır. 50 nci maddenin son fıkrası hükmü, teftiş defterleri hakkında da uygulanır.” Hükmü gereğince kurumun teftiş edilmesinden sonra tespit edilen hata ve noksanlıkların giderilmesi ile ilgili olarak üst makam ve mercilerden gelen emir ve talimatların yerine getirilmesinin yanında bu emir ve talimatların teftiş defterinin ilgili bölümüne kayıt edilmesi gerektiği bilinmelidir.

4- Mülkiye Müfettişlerince Düzenlenen Raporların Değerlendirilmesi, Takibi ve Sonuçlandırılması Hakkında Yönerge hakkında personele bilgi verilerek, bundan sonra teftiş raporları ile ilgili olarak yürütülecek iş ve işlemlerin bu Yönerge uyarınca yapılması gerektiği anlatılmıştır.

Söz konusu Yönerge dikkatle incelenerek, teftiş raporlarına ilişkin bütün işlemlerin bu Yönergeye uygun olarak yapılması gerektiği bilinmelidir.

TEFTİŞTE İZLENEN METOT

5- Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığının en son 19.10.2012 tarihinde teftişe tabi tutulduğu, öncelikle 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile İmar Kanunu incelenmiş,

Müfettişliğimizce teftişe başlamadan önce Adana Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Vekili Ergül Halis ÇELİK ve bazı birim amirlerinden Adana Büyükşehir Belediyesi hakkında brifing alınmış ve riskli olabilecek konuların ön tespiti yapılmaya

çalışılmış,

Sürenin kısıtlı, teftişe tabi dönemin ise uzun oluşu ve koronavirüs (Covid-19) salgını sebebiyle; Büyükşehir Belediyesi bünyesinde oluşturulan birimlerin ayrı ayrı teftişinden ziyade **imar, personel, ihale iş ve işlemleri, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına** yönelik iş ve işlemlerin incelenmesine ağırlık verilmiş,

Bu bağlamda;

İhale iş ve işlemleri ile ilgili olarak; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan ihale işlem dosyaları ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre yapılan ihale işlem dosyalarının hukuka uygunluk yönünden incelenebilmesi için Adana Valiliğinden uzman/teknik personel görevlendirilmesi talep edilmiş ve Müfettişliğim koordinatörlüğünde bahsi geçen teknik personel marifetiyle söz konusu iş ve işlemlerin örnekleme yöntemiyle incelenmesi,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları ile ilgili olarak; 3572 sayılı İşyeri Açma Ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ve İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre yapılan işlem dosyalarının hukuka uygunluk yönünden incelenebilmesi için Adana Valiliğinden uzman/teknik personel görevlendirilmesi talep edilmiş ve Müfettişliğim koordinatörlüğünde bahsi geçen teknik personel marifetiyle söz konusu iş ve işlemlerin örnekleme yöntemiyle incelenmesi,

İmara ilişkin iş ve işlemler ile ilgili olarak; 3194 sayılı İmar Kanunu ve diğer ilgili mevzuat doğrultusunda imara ilişkin iş ve işlemlerinin hukuka uygunluk yönünden incelenebilmesi için Adana Valiliğinden uzman/teknik personel görevlendirilmesi talep edilmiş ve Müfettişliğim koordinatörlüğünde bahsi geçen teknik personel marifetiyle söz konusu iş ve işlemlerin örnekleme yöntemiyle incelenmesi,

Hususları sağlanmıştır.

SAYIŞTAY DENETİMİ:

6- Teftiş dönemi içerisinde; Adana Büyükşehir Belediyesinin Sayıştay Başkanlığınca 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve son olarak 2019 mali yılları hesap iş ve işlemlerinin denetiminin yapılarak Sayıştay Denetçileri tarafından hazırlanan Denetim raporlarının Adana Büyükşehir Belediyesine gönderilmiş olduğu, bu denetimler üzerine mevzuata uygun bulunmayan işler için düzenlenen sorgulara cevaplar verildiği incelenmiştir.

Sayıştay kararlarının yakından takip edilerek ilam sonuçlarına göre hareket edilmesi, ilamların infazının gerçekleştirilmesi, denetim sonuçlarının Belediye Meclisine sunulması ihmal edilmemelidir.

PERSONEL İŞ VE İŞLEMLERİ:

7- İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı görevinin (1) Daire Başkanı ve (4) Şube Müdürü, (10) Memur, (6) Daimî İşçi, (3) Sözleşmeli Personel, (4) Şirket Personeli eliyle olmak üzere toplam (28) personel tarafından yürütüldüğü ifade edilmiş ve incelenmiştir.

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

Personel sayı ve niteliğinin hizmetin gerekleri bakımından yeterli olduğu değerlendirilmiştir.

8- Teftiş döneminde görevde yükselme sınavı ile müdür ve şef kadrosuna;

2013 yılında (5) Şube Müdürü, (5) Şef,

2015 yılında (10) Şube Müdürü, (24) Şef,

2016 Yılında (8) Şube Müdürü, (13) Şef,

Ataması yapıldığı,

(1) Teftiş Kurulu Başkanı, (1) 1. Hukuk Müşaviri ve mevcut (25) Daire Başkanlığının (10)'unun asaleten, (14)'ünün memur personelce vekâleten yürütüldüğü, Kadın ve Aile Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 14/10/2020 tarih ve 184 Sayılı Meclis Kararı ile kurulduğu, henüz atama veya görevlendirme yapılmadığı,

(106) Şube Müdürlüğü kadrosunun (16)'sının asaleten, (85)'inin vekâleten yürütüldüğü, (5) Şube Müdürlüğü kadrosuna ise henüz atama veya görevlendirme yapılmadığı incelenmiştir.

9- Adana Büyükşehir Belediyesinin teftiş tarihi itibariyle görev yeri bazında personel sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Müdürlükler ve Birimler	Memur	Sözleşmeli Personel	Daimi İşçi	Geçici Görevli Personel	Geçici İşçi	Mevsimlik İşçi	Şirket Personeli	Genel Toplam
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı	15	17	5	-	-	-	55	92
Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı	34	24	7	1	1	-	1.208	1.275
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	12	3	12	-	-	1	834	862
Emlak ve İstimlak Dairesi Başkanlığı	19	1	3	2	-	2	6	33
Etüd ve Projeler Dairesi Başkanlığı	18	12	1	-	-	-	19	50
Fen İşleri Dairesi Başkanlığı	64	39	116	-	-	-	493	712
Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı	20	29	5	5	-	-	193	252
Genel Sekreter Yardımcılığı	-	-	-	-	-	-	8	8
Genel Sekreterlik	4	2	-	-	-	-	3	9
Hukuk Müşavirliği	18	8	-	-	-	1	16	43
İç Denetim Birim Başkanlığı	7	-	-	-	-	-	2	9

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı	25	17	8	-	-	3	19	72
İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı	15	3	6	-	-	-	4	28
İşletme ve İştirakler Dairesi Başkanlığı	32	10	54	-	-	-	255	351
İtfaiye Dairesi Başkanlığı	233	-	216	1	-	9	89	548
Kentsel Dönüşüm Dairesi Başkanlığı	24	10	6	2	-	-	15	57
Kurum Dışı Geçici Görevlendirme	5	-	-	-	-	-	33	38
Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı	24	3	28	-	-	2	211	268
Makine İkmal Bakım ve Onarım Dairesi Başkanlığı	21	18	49	-	-	-	148	236
Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı	60	19	7	1	-	1	21	109
Mezarlıklar Dairesi Başkanlığı	48	5	28	-	-	-	372	453
Muhtarlık İşleri Dairesi Başkanlığı	43	4	3	-	-	-	30	80
Özel Kalem Müdürlüğü	35	-	4	-	-	-	16	55
Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı	26	25	12	-	-	21	675	759
Sağlık ve Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	40	44	6	-	1	1	103	195
Satınalma Dairesi Başkanlığı	24	8	3	-	-	-	15	50
Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı	61	17	9	-	1	1	88	177
Teftiş Kurulu Başkanlığı	4	-	-	-	-	-	3	7
Ulaşım Dairesi Başkanlığı	98	16	49	-	-	13	863	1.039
Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı	14	-	6	-	-	-	22	42
Zabıta Dairesi Başkanlığı	286	1	9	-	-	-	15	311
Genel Toplam	1.329	335	652	12	3	55	5.834	8.220

Tablonun incelemesinden Adana Büyükşehir Belediyesinde (31) adet hizmet biriminin bulunmakta olduğu, istihdam edilen (8.220) personelin; (1.329)'unun memur, (335)'inin sözleşmeli personel, (652)'sinin daimi işçi, (12)'sinin geçici görevli personel, (3)'ünün geçici işçi, (55)'inin mevsimlik işçi ve (5.834)'ünün şirket personeli olduğu anlaşılmıştır.

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

Anayasa'nın 128.maddesinin “Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.” hükmü ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4.maddesi, “(...) Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen aslı ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır. (...)” hükmü gereğince memurlar eliyle yürütülmesi gereken görevlerin işçi statüsündeki personel tarafından yürütülmemesine özen gösterilmelidir.

10- Teftişe tabi dönemde personel giderlerinin gelire oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yılı	Gerçekleşen Gelir	Personel Gideri	Gider/Gelir Oranı
2012	467.771.597,00	118.308.291,00	25,29
2013	501.530.199,00	134.405.069,00	26,80
2014	544.007.207,00	177.664.413,00	32,66
2015	763.954.398,00	171.678.343,00	22,47
2016	833.027.781,00	196.395.469,00	24,00
2017	953.211.582,00	193.509.882,00	20,30
2018	1.262.918.543,68	345.999.318,47	27,40
2019	1.530.388.514,67	457.218.450,22	29,88
2020*	1.615.093.263,28	335.873.057,02	20,80

* Teftiş Tarihine Kadar

Şirket işçisi personel giderleri 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) doğrultusunda taşerondan Belediye şirketine geçişlerinin yapıldığı 01.04.2018 tarihinden sonrası personel giderine dâhil edilmiştir.

375 sayılı KHK nin “*Ek Madde 20- (Ek: 20/11/2017-KHK-696/126 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/117 md.) (...) (Değişik ikinci fıkra: 25/7/2018-7145/25 md.) (...)Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir*” hükmüne istinaden;

Bakanlar Kurulunun 09.04.2018 tarih ve 2018/11608 sayılı İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esasların Yürürlüğe Konulması Kararının 5 inci maddesi “*İdarelerin, şirket personeli de dahil yıllık personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1061 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamaz. Bu oran Büyükşehir Belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın*

meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin son konusu oranları aşması durumunda cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamaz” hükmü uyarınca iş ve işlem tesis edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

11- Büyükşehir Belediyesinde (50) engelli memur çalıştırılması gerekirken (21) engelli memur çalıştırıldığı; (29) engelli memur kadrosunun boş olduğu, öte yandan (34) kadrolu engelli işçi, (21) eski hükümlü kadrolu işçi istihdam edildiği ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında istihdam edilen (29) personel bulunduğu incelenmiştir.

657 sayılı Kanun’un 53. maddesi gereğince engelli memur istihdamı sağlanmalı; 4857 sayılı İş Kanunu’nun “engelli, eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu” başlıklı 30. maddesinde belirtilen esaslar doğrultusunda engelli ve eski hükümlü istihdamı sağlanmalıdır.

12- Büyükşehir Belediyesi Başkanlık Makamının 11/02/2020 tarihli ve E-13917327-903.29.2-15465 sayılı Oluruna istinaden Mal Bildirim Komisyonunun kurulduğu, fakat Personelin mal bildirim beyannamelerinin karşılaştırmasının yapılmadığı incelenmiştir. Mal Bildirim Beyannamelerinin karşılaştırılmamasının nedeninin 2020 yılında yaşanan Pandemi süreci olduğu ifade edilmiştir.

Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 18. maddesi; “*Yeni ve ek bildirimler, 6 ncı maddede belirtilen yetkili merciler tarafından daha önceki bildirimler ile karşılaştırılır.*

(Ek:7.12.1999–13770 K.) 6’ncı maddenin (b) ve (c) bentlerinde belirtilen mercilerde toplanan mal bildirimlerinde yer alan bilgiler, Başbakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde, kamu kurumları bilgisayarlarında mevcut bilgilerle bilgisayar ortamında ve gizliliği sağlanacak şekilde karşılaştırılır.

Yapılan karşılaştırma sonucunda gerçeğe aykırı bildirimde buldukları veya haksız mal edindikleri, kaçırdıkları veya gizledikleri anlaşılabilirler hakkında yetkili mercilerce Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulur.” denildiğinden personelin normal ve ek bildirimlerinin zamanında alınması ve karşılaştırılmasının da zamanında yapılması gerektiği unutulmamakla birlikte, karşılaştırılması yapılmayan mal bildirim beyannamelerinin biran önce karşılaştırılmasının yapılması sağlanmalı; kanuni süresi içerisinde mal bildiriminde bulunmayanlar hakkında Devlet Memurları Kanununun 125/ D- Kademe ilerlemesinin durdurulması başlıklı “ (...) j) *Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak,*” hükmü uyarınca disiplin işlemi yapılması gerektiği bilinmelidir.

13- Adana Büyükşehir Belediyesi personelleri hakkında yürütülen adli soruşturmaların disiplin mevzuatı açısından da değerlendirildiği ayrıca 4483 sayılı Kanun kapsamında verilen “Soruşturma İzni Verilmemesine” yönelik kararlar ile Cumhuriyet Başsavcılıklarınca kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlar doğrultusunda Belediyeye yapılan bildirimler neticesinde söz konusu personel hakkında gerekli disiplin işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Adana Cumhuriyet Başsavcılığının Aile İçi Şiddet suçları Soruşturma Bürosunun 09.07.2018 tarihli ve 2018/440-39 sayılı yazısı ekindeki Adana Cumhuriyet

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

Başsavcılığının 11.06.2018 tarihli 2018/44062-39 Soruşturma Nolu, 2018/13350 Esas Nolu, 2018/2220 İddianame Nolu yazısı ile; K.K isimli Belediye Personelinin, eşi Ş.K.yı TCK'nın 6.maddesine göre silahtan sayılan bıçak ile konut içerisinde tehdit ederek rızası dışında para havale ettirmek sureti ile silahla yağma suçu işlediğini Belediyeye bildirdiği, sonucunda, K.K isimli personel hakkında disiplin soruşturmasının yapıldığının görüldüğü ve bu disiplin soruşturması ile K.K isimli personele 657 aylık Devlet Memurları Kanununun 125. Maddesinin A) bendi (e) fıkrasında "Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunmak" fiilini işlediğinden "uyarma" cezası verildiği konuya örnek olarak gösterilebilir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 109. maddesinde yer alan "Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur." hüküm uyarınca işlem yapılmasına devam olunmakla birlikte;

Devlet Memurları kanununun Cezai kovuşturma ile disiplin kovuşturmasının bir arada yürütülmesi başlıklı "Madde 131 – Aynı olaydan dolayı memur hakkında ceza mahkemesinde kovuşturmaya başlanmış olması, disiplin kovuşturmasını geciktiremez. Memurun ceza kanununa göre mahkûm olması veya olmaması halleri, ayrıca disiplin cezasının uygulanmasına engel olamaz. (...)" hükmü uyarınca personel hakkında yürütülen adli soruşturmaların disiplin mevzuatı açısından da değerlendirilmesi gerektiği unutulmamalıdır.

14- İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı İnceleme/Araştırma/Disiplin dosyalarının örnekleme yöntemiyle incelenmesi neticesinde mevzuata aykırı bir hususa rastlanmadığı görülmüş ve 23.07.2018 tarih ve 33411 sayılı disiplin soruşturması örnek olarak verilmiştir.

İşletme ve İştirakler Dairesi Başkanlığına bağlı Hal Müdürlüğünde zabıta memuru olarak görev yapan Ö.E.Ö'ın 04.07.2018 tarihinde görevli olduğu 08:00-16:00 vardiyasına 09:30'da giriş yaparak geç geldiği, 12.07.2018 tarihinde izin dönüşünde işe başlaması gerekirken işe gelmediği ayrıca Hal Şube Müdürlüğüne ait 01 EJJ 31 plakalı resmi araç ile 12.07.2018 tarihinde izinsiz olarak 18:57-19:38 saatleri arasında Hali terk ettiğinin güvenlik kamera görüntülerinden tespit edilmesiyle ilgili olarak,

İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığının 23.07.2018 tarih ve 13917327-903.08.02-33307 sayılı yazısı ve ekinde bulunan İşletme ve İştirakler Daire Başkanlığının 16.07.2018 tarih ve 25556817-929-31730 sayılı yazısı ekinde 04.07.2018-12.07.2018 tarihli iki adet tutanak ve yine İşletme ve İştirakler Daire Başkanlığının 16.07.2018 tarih ve 25556817-929-31730 sayılı yazısı üzerine,

Başkanlık Makamının 18.07.2018 tarih ve 13917327-903.08.02-32299 sayılı konunun incelenmesi gerekirse soruşturulması hususundaki Olur emirleriyle konunun Teftiş Kurulu Başkanlığına havale edildiği, Teftiş Kuru Başkanlığının 23.07.2018 tarih ve 28379608-663.05-33411 sayılı yazısı ile muhakkik görevlendirildiği,

Zabıta Memuruna savunma yapması için yeterli sürenin verildiği,

Netice itibariyle; bahsi geçen hususlar hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonucunda muhakkik tarafından 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/B(e)

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

“Devlete ait resmi araç, gereç ve benzeri eşyayı özel işlerinde kullanmak” hükmü gereğince “kınama” cezası ile tecziye edilmenin uygun olacağını teklif edildiği,

Zabıta Memuru Ö.E.Ö’nün daha önceden disiplin cezası almaması ve geçmiş çalışmalarının da olumlu olması nedeniyle bir alt ceza olan “Uyarma” cezası ile tecziye edildiği,

İncelenmiştir.

İŞYERİ AÇMA VE ÇALIŞMA RUHSATLARI İŞ VE İŞLEMLERİ:

Adana Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma Daire Başkanlığı İşyeri Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü bünyesinde yürütülen işlemlere yönelik Seyhan İlçe Belediyesi Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden görevlendirilen Ruhsat ve Denetim Şefi Mihrican KAYA ve Murat TOKLU tarafından örneklem usulü ile yapılan teknik inceleme raporu sonucunda aşağıdaki hususların tespit edildiği incelenmiştir.

15- Teftişe tabi dönemde Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından (31) adet 1.Sınıf GSM ruhsatı, (390) adet 2.Sınıf GSM ruhsatı, (23) adet 3.Sınıf GSM ruhsatı, (523) adet sıhhi müessese ruhsatı, (28) adet umuma açık ruhsat, (1.246) adet tatil günlerinde çalışma ruhsatı ve (135) adet ruhsat güncelleme olmak üzere toplam (2376) adet işyeri açma ve çalışma ruhsatı verildiği,

Yine bu dönemde işyerlerinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı konusunda (5.192) denetim yapıldığı ifade edilmiş ve incelenmiştir

16- İnceleme neticesinde; düzenlenen bazı ruhsat dosyalarında bulunan denetim tutanağında heyet imzalarının olmadığı incelenmiştir.

Mercimekler Pet. Ürn. Paz. ve Tic. Ltd. Şti. adına 14.10.2019 tarihli düzenlenen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*Açılma Ruhsatı konu başlıklı*” 23. Maddesi 5. Fıkrası “*İkinci ve üçüncü sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idare tarafından bir ay içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından yasal hükümler uygulanır.*” hükmüne uygun olarak yapılan denetimlerin imza altına alınması sağlanmalıdır.

17- Bazı ruhsat dosyalarında bulunan Yer Seçim Seçimi ve Tesis Kurma Raporlarında bilgilerin eksik doldurulduğu incelenmiştir.

Hem Grup Asfalt. İnş. Müh. Oto. Kir. Taş. Turz. San. Ltd. Şti. adına düzenlenen 24.11.2015 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*Yer Seçimi ve Tesis Kurma konu başlıklı*” 18. Maddesi “*Birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri inceleme kurulu, ilgilinin başvurusundan itibaren en geç yedi gün içinde tesisin kurulacağı yeri mahallinde inceleyerek, Örnek-3’teki yer seçimi raporu formunu düzenler ve görüşünü bildirir. Yer seçimi inceleme kurulunun raporu, ilgili birimin teklifi üzerine yetkili idarenin en üst amiri*

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

veya görevlendireceği yetkili tarafından üç gün içinde değerlendirilerek yer seçimi ve tesis kurma izni kararı verilir.” hükmünce Yer Seçim Seçimi ve Tesis Kurma Raporlarının eksiksiz doldurulması sağlanmalıdır.

18- İncelen bazı ruhsat dosyalarında sorumlu müdür çalıştırılması ile ilgili işletmeden alınmış olan beyan ve taahhütlerde sözleşme tarihinin olmadığı incelenmiştir.

Meltem Kimya ve Tekstil San. İthr. İhr. Ve tic. A.Ş. adına düzenlenen 24.08.2015 tarihli ruhsat dosyası ve Kıvanç Tekstil San. ve Tic. A.Ş. adına düzenlenen 19.08.2015 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Yer Seçimi Ve Tesis Kurma İzni İle Ruhsat İçin Gerekli Belgeler” konu başlıklı 22. Maddesi (b) bendi “Ruhsat için gerekli belgeler listesinin 4. bölümünde ” (Değişik: 12/3/2012-2012/2958 K.) Sorumlu müdürün adı, soyadı, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası ve sorumlu müdür sözleşme tarihinin beyanı” denilmekte olduğundan işletmeciden alınan beyanlarda bu hususlara dikkat edilmesi sağlanmalıdır.

19- İncelenen bazı akaryakıt ve petrol istasyonu ile ekmek fırını ruhsat dosyalarında faaliyet konusu bakımından özel yapı şeklini gerektiren işyeri olması nedeniyle yapı kullanım izin belgesi olması gerekirken yapı kayıt belgesi ile ruhsat verildiği incelenmiştir.

Birbiçer Petrol Ürn. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına devirden düzenlenen 10.11.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğinin “işletmenin değişmesi ve işyerinin nakli konu başlıklı” 8. maddesi (Ek cümleler:RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/3 md.) “Ancak devredilmek istenen iş yerinin fiziki durumu ile ruhsat dosyasındaki bilgi ve belgelerin faaliyet konusuyla ilgili bu Yönetmelik kapsamında karşılanması gereken mevzuat hükümlerine aykırı olması halinde, söz konusu aykırılıkların giderilmesi için en fazla altı aylık süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen aykırılıklar giderilmediği durumlarda devir işlemi yapılamaz.” hükmünce ve ayrıca Geçici Madde 7- (Ek:RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/15 md.) ‘Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ticari amaca yönelik verilen yapı kayıt belgesine sahip yapılarda açılmak istenen iş yerleri, faaliyet konusu itibarıyla ruhsatlandırma için gerekli olan can ve mal güvenliği ile ilgili bu Yönetmeliğin ve ilgili diğer mevzuatın amir hükümlerinde belirtilen şartları taşıması halinde yapının yeniden yapılmasına veya kentsel dönüşüm uygulamasına kadar yapı kullanma izin belgesi aranmaksızın ruhsatlandırılır.’ hükmünce akaryakıt istasyonları ve ekmek fırınları gibi özel yapı şeklini gerektiren işletmelerden yapı kullanım izin belgesinin alınması sağlanmalıdır.

20- İncelenen bazı ruhsat dosyalarında faaliyet konusu ile ilgili mesleki eğitim ve yeterlilik belgelerinin olmadığı incelenmiştir.

Hasal Enerji Üretimi İz. Ar. Pet. Ürn. İnş. Turz. San. ve Tic. Ltd. Şti. adına düzenlenen 11.09.2020 tarihli ruhsat dosyası ve Serkan Türkoğlu (Tucco Restoran) adına düzenlenen 04.02.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “mesleki eğitim ve yeterlilik konu başlıklı” Ek Madde 2- (Ek:RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/6 md.) ‘‘Bu Yönetmelik kapsamında açılacak iş yerlerinde, iş yeri sahibinin veya iş yerinde her bir meslek dalında çalıştırdıklarının, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında alınan ustalık belgesine ya da mesleki veya teknik okulların ilgili alanlarından mezun olduğunu gösterir diplomaya ya da üniversitelerin ilgili lisans ve ön lisans alan ve dalından mezun olduğunu gösterir diplomaya (transkript ile birlikte ibraz edilecek) ya da 2/8/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununa göre faaliyet gösteren kurumlardan alınan kurs bitirme belgesine sahip olması gerekir. ‘’ hükmünce işletmeciden mesleki yeterlilik ile ilgili beyanın alınması sağlanmalıdır.

21- Bazı ruhsat dosyalarının incelenmesi neticesinde ruhsatlandırılan umumi açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsat verilmesine takiben 7 gün içinde kolluğa bildirilmediği incelenmiştir.

Devsan Yem.Tem.Tas.San.Tic.Ltd.Şti. adına düzenlenen 27.02.2019 tarihli ruhsat dosyasında bulunan 25.11.2020 tarih ve E. 73173883-170.99-105839 sayılı üst yazı örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “Bildirim” konu başlıklı 7. maddesinin 2. fıkrası ‘‘Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bir örneği en geç yedi gün içinde yetkili idare tarafından kolluğa gönderilir.’’ hükmünce ruhsat bildirimlerinin belirtilen süre içinde yapılması sağlanmalıdır.

22- Bazı ruhsat dosyalarının incelenmesi neticesinde itfaiye raporlarının olmadığı görülmüştür.

Akz. Yem.Rest. ve Un.Mam.San.Tic.Ltd.Şti. adına düzenlenen 25.12.2017 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler” konu başlıklı 23. maddesi 2. fıkrası “Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhi müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.” hükmünce itfaiye raporlarının alınması sağlanmalıdır.

23- İncelenen bazı ruhsat dosyalarında bulunan itfaiye raporunda uygunluk verilen metrekarenin ruhsat düzenlenen kullanım alanı metrekaresinden eksik olduğu incelenmiştir.

Levent Doğan adına düzenlenen 26.03.2019 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler” konu başlıklı 23. maddesi 2. fıkrası “Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhi müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

ilgili düzenlemeleri esas alır.” hükmünce itfaiye raporlarında uygunluk verilen alanın ruhsat düzenlenen kullanım alanı ile aynı olması sağlanmalıdır.

24- Bazı ruhsat dosyalarında çalıştırılması zorunlu meslek mensuplarına ait sözleşmenin bulunmadığı incelenmiştir.

Mes Yağ ve Gıda San. A.Ş. adına düzenlenen 21.08.2015 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*Sorumlu Müdür Tayini*” konu başlıklı 25. maddesinde “*Birinci sınıf gayrisihhî müesseselerde, işletmenin faaliyet alanında mesleki yeterliliğe sahip bir sorumlu müdür çalıştırılması zorunludur.*” denilmekte olup başvuru sırasında faaliyet uygun ilgili personel ile yapılmış sözleşmenin beyan edilmesi sağlanmalıdır.

25- İncelenen bazı ruhsat dosyalarında başvuru sahibinin başvuru beyanını eksik doldurduğu incelenmiştir.

Safa Niğde Petrol San. Tic. Ltd. Şti. adına düzenlenen 20.02.2020 tarihli ve MFG Petrol Ürünleri Ltd. Şti. adına düzenlenen 22.05.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*Başvuru*” konu başlıklı 17. Maddesi “*Gayrisihhî müessese açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler Örnek 2’de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye başvurur.*” hükmünce başvuru beyanlarının eksiksiz doldurulması sağlanmalıdır.

26- İncelen bazı ruhsat dosyalarında alındı belgelerinde tarih ve saatin belirtilmediği incelenmiştir.

MFG Pet.Ür.Tic.Ltd.Şti. adına düzenlenen 22.05.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*İşyeri Açılması*” konu başlıklı 6. Maddesinin 4. fıkrası “*Bu Yönetmeliğe göre yapılacak her türlü ruhsat başvurusunda, müracaat sahibine başvuruyu kabul eden görevlinin adı, soyadı ve unvanı ile başvurunun yapıldığı tarih ve saati gösteren Örnek 6’da yer alan alındı belgesi verilir.*” hükmüne uygun olarak alındı belgelerinin eksiksiz doldurulması sağlanmalıdır.

27- Bazı ruhsat dosyalarında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili işletmeciden alınan beyan ve taahhütlerin ekinde iş güvenliği sözleşmesi olmadığı incelenmiştir.

Mert Madencilik San. Tic. Ltd. Şti. adına düzenlenen 06.04.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayri Sihhi Müesseseler*” konu başlıklı 23. maddesi 2. fıkrası “*Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile*

ilgili düzenlemeleri esas alır.” hükmünce İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili beyan ve taahhütlerin eksiksiz alınması sağlanmalıdır.

28- İnceleme neticesinde bazı ruhsat dosyalarında bulunan itfaiye raporlarında “Yapı kullanma izni için verilmiştir. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı düzenlenmesi için geçerli değildir.” ibaresi yazmakta olduğu halde dosyaya eklendiği incelenmiştir.

Dicle Ayakkabıcılık Ltd. Şti. adına düzenlenen 27.05.2020 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*İkinci ve Üçüncü Sınıf Gayri Sıhhi Müesseseler*” konu başlıklı 23. maddesi 2. fıkrası “Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhi müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.” hükmünce dosyaya eklenen itfaiye raporlarına dikkat edilmesi sağlanmalıdır.

29- Bazı ruhsat dosyalarında kesin adres tespiti gösteren belgenin olmadığı, şahsın beyanı üzerinden ruhsat düzenlendiği incelenmiştir.

Alinar Tarım Ürünleri Hal. Oto. Tic. Ltd. Şti. adına düzenlenen 16.05.2014 tarihli ruhsat dosyası örnektir.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin “*İşletmecinin Değişmesi ve İşyerinin Nakli*” konu başlıklı 8. maddesinde “*Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yerlerin isim veya numaralarının değişmesi nedeniyle aynı işyeri için yeni ruhsat düzenlenmez. Ruhsatta yer alan bilgiler güncellenir.*” denilmekte olup, ruhsatta geçen adresin doğruluğu açısından kesin adres tespitini gösterir belgenin alınması sağlanmalıdır.

İMARA İLİŞKİN İŞ VE İŞLEMLER

30- İmar iş ve işlemlerinin İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı tarafından yürütüldüğü, Başkanlık bünyesinde Harita ve Numarataj Şube Müdürlüğü, İmar Planlama Şube Müdürlüğü, İmar Uygulama Şube Müdürlüğü ve Mevzuata Aykırı Yapılar Şube Müdürlüğü olarak 4 ayrı müdürlüğün bulunduğu anlaşılmış olup,

Başkanlıkta halen (1) daire başkanı, (4) şube müdürü, (28) memur, (17) sözleşmeli personel, (8) işçi ve (18) hizmet alımı ile çalışan personel bulunduğu, bunların içinde (10) şehir plancısı, (7) harita mühendisi, (9) inşaat mühendisi, (4) mimar, (6) harita teknikeri bulunduğu ve (1) makine mühendisinin görev yaptığı, mevcut personelin yeterli olmadığı anlaşılmıştır.

Hizmetlerin etkin yürütülebilmesi için en az (5) Şehir Plancısı kadrosuna atamanın yapılması ya da sözleşmeli personel olarak istihdam edilmesi tavsiyeye değer bulunmuştur.

31- Adana Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığının imarla ilgili yürüttüğü her türlü iş ve işlemin teftişi ile ilgili olarak müfettişliğime yardımcı olmak üzere Kozan Belediyesinden Şehir Plancısı Kahraman ÖZPINAR, Seyhan Belediyesinden Şehir Plancısı Ayşe İzel KARAGÜZEL, Mimar Reha SAYERGİN ve Çukurova

Belediyesinden Harita Mühendisi Mustafa BOLAT görevlendirilmiştir. Hazırlanan raporda belirtilen hususlar aşağıdaki maddelerde sıralanmıştır.

İmar Plan Değişikliklerine İlişkin İş ve İşlemler:

“Adana ilinin imar planı yapım sürecine 1969 yılında Bülent BERKSAN – Mehmet Ali TOPALOĞLU – Melahat TOPALOĞLU firması tarafınca başlanmıştır. 1984 –1989 yılları arasında Kuzey Adana projesi uygulamaya konulmuş, uygulamalar devam ederken 1992 yılında 1/5000 Ölçekli Revizyon Nazım İmar Planı ihalesi yapılmış (13.500 hektarlık alanı kapsayan bu plan 3 etap halinde onaylanmıştır), 1995 yılında I. ve II. Etap planlar, 1996 yılında da III. Etap Nazım İmar Planı Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylanmıştır.

1995-1996 yılı genel nazım imar planından, 2007 yılına kadar geçen süreç içerisinde büyük ölçüde plan değişiklik kararları ve ilave nazım imar planı (1998 yılında onaylanan Kuzey Yüreğir İlave Nazım İmar Planı) kararı alınmıştır. Adana kentinde 1995 ve 1996 yıllarında onaylanan 1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planında yapılan değişiklikler ve ilave planlar ile kapsamlı planın öngörülerinden uzaklaşılması, diğer taraftan 2004 ve 2005 yıllarında yerel yönetimler reformu kapsamında 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı ve 1/25.000 ölçekli nazım imar planının elde edilmesi zorunluluğunun getirilmesi kentte yeni ve bütüncül bir planlama sürecini başlatmıştır. Resmi Gazetenin 23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı yayımı ile yürürlüğe giren 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak yetkisi büyükşehir belediyelerine verilmiş, aynı kanuna eklenen Geçici 1. Maddesinde ise; "Büyükşehir belediyeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki yıl içinde Büyükşehir'in 1/25.000 ölçekli nazım imar plânlarını yapar veya yaptırır." hükmü yer almıştır. 5216 sayılı Yasaya istinaden Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından 2006 yılında 1/25.000 ölçekli nazım imar planı çalışmalarına başlanmış ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınarak oluşturulan 1/25.000 ölçekli İmar Planı Adana Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 12.12.2007 tarih ve 253 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

1/25.000 ölçekli nazım imar planı çalışmalarının tamamlanmasından sonra üst ölçekli nazım imar planı kararları doğrultusunda 1/5.000 ölçekli revizyon nazım imar planları hazırlanmıştır. Toplam 6 etap halinde hazırlanan 1/5.000 ölçekli nazım imar planları 2008 yılı içerisinde Büyükşehir Belediye Meclisinin almış olduğu ayrı ayrı

kararlar ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 2008 yılı 1/5000 ölçekli nazım imar planı tüm etaplarına karşı Adana İdare Mahkemeleri nezdinde çok sayıda dava açılmış ve İdare Mahkemelerinin almış olduğu çeşitli kararlar ile planlar iptal edilmiştir.

Büyükşehir Belediyesince mahkeme kararlarının gereğinin yerine getirilmesi amacıyla yeniden 1/5.000 ölçekli nazım imar planı çalışmalarına başlanmıştır. Mahkeme iptal kararlarının gerekçeleri ve planlarda tespit edilen eksiklikler ile önceki yıllarda onaylanmış plan değişiklikleri kapsamında düzenlenen nazım imar planı Büyükşehir Belediye Meclisinin almış olduğu ayrı ayrı kararlar ile onaylanmıştır.

2010 yılı sonunda ihale edilen 1/25.000 ölçekli nazım imar planı ve 1/5.000 ölçekli nazım imar planı yapılması ve 1/25.000 ölçekli nazım imar planı 2011 yılında Büyükşehir Belediyesi Meclisinin 27.07.2011 tarih ve 176 sayılı kararı ile onaylanmış, Meclisin 12.03.2012 tarih ve 38 sayılı kararı ile de planlar kesinleşerek yürürlüğe girmiştir.

1/25.000 ölçekli planların kesinlik kazanmasından sonra bu planın öngörülere doğrultusunda 1/5.000 ölçekli nazım imar planı çalışmalarına başlanmıştır. Adana kentsel yerleşik alanı D-400 Karayolunun kuzeyi ve güneyi, Seyhan Nehrinin doğusu ve batısı olmak üzere 4 farklı bölgeye ayrılarak farklı tarihlerde 1/5.000 ölçekli nazım imar planı hazırlanmıştır. Her bir planlama bölgesi de kendi içerisinde ayrı ayrı planlama bölgelerine ayrılarak (Seyhan İlçesinde 13, Çukurova İlçesinde 7, Yüreğir İlçesinde 11 ve Sarıçam İlçesinde 4 Planlama bölgesi) Adana Büyükşehir Belediyesi Meclisi tarafından 2012-2013 ve 2015-2016 yılları arasında alınan farklı tarih ve sayılı kararları ile onaylanmıştır.

1/5.000 ölçekli Nazım İmar Planlarının çok sayıda planlama bölgesine ayrılarak Büyükşehir Belediye Meclisince onaylanmasının gerekçesi, plan onama sınır kapsamının daraltılarak İdare Mahkemelerine açılacak davalardan yalnızca dava açılan planlama bölgesinin etkilenmesi, diğer planlama bölgelerinin bu karardan etkilenmeyerek inşaat ve gayrimenkul sektörünün daha az sekteye uğratılmasının amaçlandığı söylenebilir.”

32- Teftişe tabi dönemde (2012-2020) 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği ile ilgili toplam (850) adet işlem yapıldığı, 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı ile ilgili (831) adet işlem yapıldığı belirlenmiş olup toplam (1681) adet dosyanın bulunduğu tespit edilmiştir.

1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planlarının (7) adeti İmamoğlu Belediyesi, (33) adeti Pozantı Belediyesi, (8) adeti Tufanbeyli Belediyesi, (9) adeti Yumurtalık Belediyesi,

(4) adeti Aladağ Belediyesi, (36) adeti Ceyhan Belediyesi, (3) adeti Feke Belediyesi, (18) adeti Karaisalı Belediyesi, (68) adeti Kozan Belediyesi, (144) adeti Sarıçam Belediyesi, (112) adeti Çukurova Belediyesi, (239) adeti Seyhan Belediyesi, (150) adeti Yüreğir Belediyesi sınırları içerisinde kalmaktadır.

Yapılan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliklerinden (690) adet dosya hakkında Büyükşehir Belediye Meclisince olumlu karar alındığı, (160) adet dosya hakkında ise Büyükşehir Belediye Meclisince ret ve/veya iade kararı alındığı tespit edilmiştir.

Yapılan 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliklerinden (751) adet dosya hakkında Büyükşehir Belediye Meclisince olumlu karar alındığı, (80) adet dosya hakkında ise Büyükşehir Belediye Meclisince ret ve/veya iade kararı alındığı tespit edilmiştir.

Yıllara Göre İşlem Yapılan İmar Planı Değişikliği İşlemleri

Nazım İmar Planı	Sayısı
2012	48
2013	94
2014	93
2015	86
2016	103
2017	118
2018	177
2019	91
2020	40
Toplam	850

Uygulama İmar Planı	Sayısı
2012	39
2013	80
2014	72
2015	98
2016	128
2017	117
2018	203
2019	82
2020	12
Toplam	831

Yıllara Göre Olumlu Karar Alınan İmar Planı Değişikliği İşlemleri

Nazım İmar Planı	Sayısı
2012	29
2013	69
2014	67
2015	73
2016	89
2017	106
2018	164
2019	71
2020	22
Toplam	690

Uygulama İmar Planı	Sayısı
2012	34
2013	73
2014	57
2015	93
2016	117
2017	114
2018	186
2019	69
2020	8
Toplam	751

Yıllara Göre Ret+/İade Kararı Alınan İmar Planı Değişikliği İşlemleri

Nazım İmar Planı	Sayısı
2012	19
2013	25
2014	26
2015	13
2016	14
2017	12
2018	14
2019	20
2020	18
Toplam	160

Uygulama İmar Planı	Sayısı
2012	5
2013	7
2014	15
2015	5
2016	11
2017	3
2018	13
2019	13
2020	8
Toplam	80

33- İmar planlarına ait düzenlenen bazı dosyalar incelendiğinde, imar planını hazırlayan müelliflere ait plan yapımı yeterliliğine haiz olup olmadıklarına ilişkin herhangi bir yeterlilik belgesinin bulunmadığı görülmüştür.

Sarıçam İlçesi, Kılıçlı Köyü, Küncülük Mevkii 1744 parsele yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.05.2018 tarih 287 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı,

Çukurova İlçesi, Kireçocağı Mahallesi 7824 ada 4 ve 5 parsellere yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.02.2020 tarih 18 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı,

Aladağ İlçesi, Başpınar Mahallesi 143 ada 6 parsele yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.08.2017 tarih 318 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı,

Sarıçam İlçesi, Buruk Mahallesi 313, 314 ve 492 nolu adalara yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.11.2012 tarih 199 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı,

Çukurova İlçesi, Karalarbucağı Mahallesi 7347 ada 2 parsele yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.07.2015 tarih 220 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı,

Yüreğir İlçesi Köprülü Mahallesi 726 Ada 47 Parsel parsele yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.04.2015 tarih ve 111 sayılı karar ile kabul edilen 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı,

Dosyaları örnektir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘Çevre Düzeni Planı ve İmar Planlarının Onayı, İlanı ve Kesinleşmesi’ başlıklı On birinci Bölüm 31. Maddesinin 3. Fıkrası “Plan paftası, plan notları, plan raporu bulunmayan ve plan teklifi niteliğini haiz olmayan, müellif tarafından yapılmayan ve imzalanmayan planlar, idarelerin karar mercilerine sunulamaz.” hükmüne,

Plan Yapımını Yüklenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmeliğin ‘Plan Yapacak Müelliflerde Aranacak Yeterlilik’ başlıklı ikinci bölümünün ‘Planlama Alanı Grupları’ başlıklı 5. Maddesi “Yerleşme alanları ve onu bütünleyen çevreye ait alanlar için düzenlenen her ölçekteki ve türdeki plânların yapım alanlarının büyüklüğü, plân yapımına konu olan yerleşme veya yerleşmeler bütününe gelecekteki muhtemel nüfuslarına veya nüfus toplamalarına göre aşağıdaki plânlama alanı grupları teşkil edilmiştir.

a) Plân yapım alanı 10.001 hektar veya daha fazla olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 1.000.001 ve daha fazla nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, A GRUBU,

b) Plân yapım alanı 5.001-10.000 hektar arası olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 500.001-1.000.000 nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, B GRUBU,

c) Plân yapım alanı 2.001-5.000 hektar arası olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 200.001-500.000 nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, C GRUBU,

d) Plân yapım alanı 801-2.000 hektar arası olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 50.001-200.000 nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, D GRUBU,

e) Plân yapım alanı 301-800 hektar arası olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 10.001-50.000 nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, E GRUBU,

f) Plân yapım alanı 25-300 hektar arası olan veya geleceğe ait nüfus projeksiyonuna göre 10.000 ve daha az nüfuslu olabilecek yerleşme ve yerleşme bütünlüğü, F GRUBU, olarak adlandırılır.

Yerleşme plânının yapımında, yukarıda sıralanan alanlara ve nüfus projeksiyonlarına göre bulunan grupların, birbirinden farklı bulunması durumunda o yerleşme için hangi esasa göre belirlenen grup daha üst grup ise, yerleşme o grupta sayılır.

(Değişik fıkra:RG-22/1/2019-30663) Her ölçekteki ve türdeki plânlar, belge uygulamasına tâbidir. Mekânsal Strateji Planları, Çevre Düzeni Planları yapımında ve bu planlara ilişkin her türlü değişiklik, ilave ve revizyonda A Grubu belge aranır. İmar planları yapımında ise plan yapılacak yerleşmenin planlama alan grubuna uygun yeterlilik belgesi aranır. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan yerleşmelerdeki imar planları için de aynı usul tatbik olunur.” hükümlerine,

Uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

34- 1/5000 ölçekli nazım imar planları, ölçeği itibariyle uygulamaya esas kararların alınmaması gereken bir plan çalışması olmasına karşın örneklem yöntemi ile seçilen dosyalarda emsal, taban oturumu, yapı yüksekliği vb. kararların plan üzerine işlendiği görülmüştür.

Çukurova İlçesi, 100. Yıl Mahallesi 7648 adaya yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.03.2019 tarih 92 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,

Yüreğir İlçesi, Seyhan Mahallesi 1058 Ada 133 ve 139 Parseller ile 1086 Ada 12 Parsel numaralı taşınmazlara yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 12.11.2014 tarih ve 352 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı dosyaları örnektir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘İmar Planlarına Dair Esaslar’ başlıklı yedinci bölümünün ‘Nazım İmar Planı’ başlıklı 23. maddesinin 1. bendi “Nazım imar planında karar düzeyi ve içerikleri bakımından, uygulama imar planındaki detay kararlar alınmaması esas olup, uygulamaya dönük kararlar uygulama imar planlarında belirlenir.” hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

35- Örneklem yöntemi ile incelenen dosyalarda, meclis kararı eki olduğuna dair imzalanması gereken plan paftalarının ön yüzleri ve plan açıklama raporlarının imzalanmadığı ve mühürlenmediği görülmüştür.

Yüreğir İlçesi, Köprülü Mahallesi 3324 ada 3 ve 4 parsel için Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.06.2017 tarih 226 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,

Çukurova İlçesi, Kurttepe Mahallesi 583 ada 1, 6 ve 7 parsellere yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.02.2013 tarih 16 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,

Aladağ İlçesi, Ceritler Mahallesi 125 ada 53, 54, 55, 56 ve 57 parsellere yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.06.2015 tarih 192 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı dosyaları örnektir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin On birinci Bölüm ‘*Planların Onaylanması ve Yürürlüğe Girmesi*’ başlıklı 32. Maddesinin 6. Bendi “*Kesinleşen planların her bir paftasının önyüzüne Plan İşlem Numarası ile onay tarih ve sayısının yazılarak mühürlenmesi zorunludur.*” hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

36- İncelenen bazı dosyalarda imar planlarının Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderildiğine dair herhangi bir belgeye rastlanılamamıştır.

Pozantı İlçesi, Yenikonacık Mahallesi 353 Ada 13 Parsel numaralı taşınmazla yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.01.2018 Tarih 20 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,

Seyhan İlçesi, Gülbahçesi Mahallesi 1752 Ada 17 ve 18 Parsel numaralı taşınmazlara yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.04.2018 tarih ve 232 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı dosyaları örnektir.

3194 sayılı İmar Kanununun İkinci Bölüm ‘*Planların Hazırlanması ve Yürürlüğe Konulması*’ başlıklı 8. maddesinin (b) bendinin 5. fıkrasında “*Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortamdaki Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Altyapısı üzerinden, ilgili idaresi tarafından, arşivlenmek üzere Bakanlığa gönderilir.*” denildiğinden, madde hükmüne uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

37- İmar planları hazırlanırken ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan görüşler dikkate alınarak çalışma yapılması gerekmektedir. Ancak incelenen dosyaların bir kısmında kurum ve kuruluşların görüşleri gerekli olduğu halde alınmadığı, görüş alındı ise de dikkate alınmadığı veya dosyalarda bulunmadığı görülmüştür.

Çukurova İlçesi Karşılar Mahallesi 655 Parsel numaralı taşınmazla yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.02.2017 tarih ve 54 sayılı karar ile kabul edilen 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı,

Aladağ İlçesi, Başpınar Mahallesi 143 ada 6 parsel için Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.08.2017 tarih 318 sayılı karar ile kabul edilen 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı,

Pozantı İlçesi, Kamışlı Mahallesi 120 ada 1069 parsel için Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.12.2019 tarih 375 sayılı karar ile kabul edilen 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı dosyaları örnektir.

3194 sayılı İmar Kanununun İkinci Bölüm ‘*Planların Hazırlanması Ve Yürürlüğe Konulması*’ başlıklı 8. maddesinin (e) bendinde “*Kamu kurum ve kuruluşları veya plan müellifleri; ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından plana ilişkin görüşlerini alır. Kurum ve kuruluşlar, görüşlerini en geç otuz gün içerisinde bildirmek zorundadır. Görüş bildirilmesi*

için etüt ve analiz gibi uzun süreli çalışma yapılması gereken hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının talebi üzerine otuz günü geçmemek üzere ilave süre verilir. Bu süre içerisinde görüş bildirilmediği takdirde plan hakkında olumsuz bir görüşün bulunmadığı kabul edilir.” ve

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 26. maddesinin 3. bendinin a fıkrasında *“İmar planındaki durumu değiştirecek olan sosyal ve teknik altyapı alanındaki tesisi gerçekleştirecek ilgili yatırımcı Bakanlık veya kuruluşların görüşü alınır.”* denildiğinden İmar planları hazırlanırken ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan görüşler dikkate alınarak çalışma yapılması sağlanmalıdır.

38- İmamoğlu İlçesi Üçtepe Mahallesi ve Aladağ İlçesi Boztahta Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Mentaş Hidroelektrik Santrali yaklaşık 4.7 hektar alanda hazırlanan Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.12.2019 tarih 365 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planında; konu ile ilgili Adana Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 14.10.2019 tarih 42910 sayılı yazısında; “Mersin- Adana Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonunun Plan Hükümleri kısmının Enerji Üretim Ve Depolama Alanları/Enerji Üretim Alanları başlıklı 8.38.2 maddesinde *“Bu plan kapsamında yer alacak enerji üretim ve depolamaya ilişkin yatırımlarda, mevcut tesislerde dikkate alınarak Çevresel Etki Değerlendirmesi yapılır. Bu alanlarda uygulamaya geçilebilmesi için “Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararı” aranır.”* denilmekte ve devamında *“söz konusu alanda Hidroelektrik Santrali Kurulmasına yönelik Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) olumlu kararının alınması gerektiği”* belirtilmiştir.

Çevresel Etki Değerlendirme Raporu ‘Gerekli Değildir’ yazısının alındığı bilgisi idareden şifahi olarak alınmış; ancak plan dosyası içerisinde Çevresel Etki Değerlendirme Raporu gerekliliği hakkında herhangi bir yazıya rastlanmamıştır.

Mevzuata uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

39- Plansız alanlarda hazırlanacak olan imar planlarına esas onaylanan Jeolojik – Jeoteknik Etüt Raporu ve Eki Paftalarına ilişkin onay suretlerinin dosyasına eklenmesi ve bundan sonra yapılacak işlemlerde bu hususa dikkat edilmesi gerekmektedir.

İmamoğlu İlçesi Üçtepe Mahallesi ve Aladağ İlçesi Boztahta Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Mentaş Hidroelektrik Santrali yaklaşık 4.7 hektar alanda hazırlanan Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 10.12.2019 tarih 365 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planında; plan teklifine yönelik hazırlanan İmar Planına Esas Jeolojik – Jeoteknik Etüt Raporunun sonuç kısmında yer alan yerleşime uygunluk verilerinin plana işlendiği görülmüş ve Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından 18.10.2019 tarihinde onaylandığına dair Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 21.10.2019 tarih ve 43822 sayılı yazısı plan dosyası içerisinde bulunmakta olup, onaylı İmar Planına Esas Jeolojik – Jeoteknik Etüt Raporu ve Eki Paftalarına ilişkin onay suretleri dosya içerisinde bulunamamıştır.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘İmar Planlarına Dair Esaslar’ başlıklı Yedinci Bölümünün ‘İmar planı ilkeleri’ başlıklı 21. maddesinin 6.ve 7. bentleri *“(6) Onaylı jeolojik-jeoteknik veya mikro bölgeleme etüt raporu bulunmayan alanlarda imar planları hazırlanamaz.*

(7) İmar planına esas onaylı jeolojik-jeoteknik etüt veya mikro bölgeleme raporlarındaki yerleşime uygunluk durumu haritalarına uyulması zorunludur. İmar planlarının hazırlanmasında, varsa öncelikle mikro bölgeleme etütleri, yoksa yerleşim

alanının planlanmasına yönelik uygun jeolojik-jeoteknik etütler kullanılır.” hükümlerine uygun işlem yapılması sağlanmalıdır.

40- Planların ilgili idareye sunulması aşamasında gerekli evrakların incelenmesi ve eksik evrak var ise tamamlanması idarenin sorumluluğundadır. İncelenen bazı dosyalar kapsamında plan teklifinde bulunan taşınmaz sahiplerine ait güncel tapu kayıtlarının evraklar içerisinde bulunmadığı görülmüştür.

Çukurova İlçesi, Huzurevleri Mahallesi 7171 Ada 3 ve 4 Parsel numaralı taşınmazların; resmi kurum alanından özel eğitim tesisi alanına dönüştürülmesine yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.02.2018 tarih ve 92 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği için 3 ve 4 parsel numaralı taşınmaz hissedarlarının bir kısmından muvafakat yazısı alınmış olduğu ancak plan değişikliğine konu olan taşınmazlara ait Tapu Kayıt Örneklerinin plan dosyası içerisinde bulunamamasından dolayı muvafakatı alınması gereken arsa sahiplerinin tespiti yapılamamıştır.

Çukurova İlçesi Huzurevleri Mahallesi, 7164 Ada 1, 2 ve 3 Parsel numaralı taşınmazların “Sağlık Tesisi Alanı” olarak görülen imar planının, Ticaret + Konut Alanına dönüştürülmesine yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.02.2018 tarih ve 114 sayılı kararı ve Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.05.2018 tarih ve 319 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği teklifine ait başvurunun, mülkiyeti şahıslara ait olan 7164 Ada 1, 2 ve 3 parsel numaralı taşınmaz sahipleri adına farklı bir şirket ünvanı ve imzası ile Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığına sunulmuş olduğu ancak söz konusu şirkete ait Yetkilendirme Belgesi veya Noter Onaylı Vekâletname örneğinin plan dosyası içerisinde bulunmadığı görülmüştür.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin on birinci bölümünün ‘Planların sunulması’ başlıklı 21. maddesinin 1. ve 4. bentleri “(1) İdare; onaylanmak üzere iletilen plan tekliflerini, öncelikle eksik belgesinin olup olmadığı yönünden inceler, eksik belgesi bulunanların eksikliklerinin ilgisince 30 gün içinde tamamlanmak üzere iade eder.

(4) İmar planı teklifleri, planın kapsadığı alanın maliki veya maliklerinin yasal vekilleri tarafından sunulabilir. Planlanan alan içinde maliklerine ulaşılamayan, malikleri belli olmayan veya maliki bulunmayan yerlerin mevcudiyeti halinde, bunların ilgili idarece belgelendirilmesi ve planlanan alanın %20’sini aşmaması şartı aranır.” hükümlerine uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

41- İncelenen imar planları içerisinde nüfus ve yapı yoğunluğunu arttıran plan kararları alınmasına karşın; bu düzenlemeler ile artması öngörülen nüfusa hizmet edebilmesi için planlanması gereken sosyal ve teknik altyapı alanlarının dikkate alınmadan çalışma yapıldığı görülmüştür.

Çukurova İlçesi, Kurttepe Mahallesi 5839 ada 1, 6 ve 7 parsel numaralı taşınmazlara yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 13.02.2013 tarih 16 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği teklifinde; ‘Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içerisinde düşük yoğunluklu konut alanı iken yüksek yoğunluklu ve Emsal (Toplam İnşaat Alanı):2.40 yoğunluklu konut alanı’ olarak planlanması ile artması öngörülen nüfusa hizmet edebilmesi için sosyal ve teknik altyapı alanı önerilmesi gerektiği ancak dosya incelendiğinde bu yönde herhangi bir düzenleme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Çukurova İlçesi Huzurevleri Mahallesi, 7164 Ada 1, 2 ve 3 Parsel numaralı taşınmazlara yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.02.2018 tarih 114 sayılı

kararı ve Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.05.2018 tarih 319 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği teklifinde; “Sağlık Tesisi Alanı” olarak görülen imar planının, Ticaret + Konut Alanına dönüştürülmesi ile artması öngörülen nüfusa hizmet edebilmesi için sosyal ve teknik altyapı alanı önerilmesi gerektiği ancak dosya incelendiğinde bu yönde herhangi bir düzenleme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Adana Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı – İmar Planlama Şube Müdürlüğü’nün 24.11.2017 tarih ve 6212 sayılı Başkanlık Makamına yazmış olduğu yazısında da ayrıca bu hususlara dikkat çekilmesi gerektiği belirtilmiştir. Söz konusu 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliğinin onaylanmasına yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 16.02.2018 tarih ve 114 sayılı kararına karşı Adana 1. İdare Mahkemesine açılan dava sonucunda, Adana 1. İdare Mahkemesinin 23/10/2018 tarih ve 2018/484 Esas – 2018/1034 Karar Sayılı İptal Kararı neticesinde, Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 15.02.2019 tarih ve 73 sayılı kararı ile adı geçen mahkeme kararına uyulduğu ve 7164 Ada 1, 2 ve 3 Parsellerde onaylanan 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliğinin iptal edildiği ve bu durumda aykırılıkların ortadan kaldırıldığı tespit edilmiştir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 26. maddesinin 2. bendi “İmar planlarında sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi esastır. Yürürlükteki imar planlarında öngörülen sosyal ve teknik altyapı standartlarını düşüren plan değişikliği yapılamaz.”,

5. bendinin (a) fıkrası “Artan nüfusun ihtiyacı olan sosyal ve teknik altyapı alanları standartlara uygun olarak plan değişikliğine konu alana hizmet vermek üzere ayrılır.” ve

7. bendi “ Yoğunluk arttıran veya kentsel ulaşım sistemini etkileyen imar planı değişikliklerinde, kentsel teknik altyapıya yönelik etkilerin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla ayrıca kentsel teknik altyapı etki değerlendirmesi raporu, analizi hazırlanır veya hazırlatılır.” hükümlerine uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

42- İncelenen imar planları kapsamında sosyal altyapı alanları ve açık ve yeşil alanlar ile ilgili yapılan planlama çalışmalarında bazı örneklerde söz konusu kullanım kararlarının yüzölçümlerinin azaltıldığı, bazılarında ise yerlerinin değiştirilerek aynı hizmet bölgesi içerisinde eş değer yüz ölçüme sahip alanların ayrılmadığı görülmüştür.

Yumurtalık İlçesi, Akyuva Mahallesi 375 ada 30 parsel numaralı taşınmaza yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.09.2018 tarih 541 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı değişikliği teklifinde; ‘Park Alanı ve 15 metre en kesitli yol’ olarak görülen parsel ‘az yoğunluklu konut alanı’ olarak planlanmış olup bahse konu kaldırılan park alanına eş değer alan ayrılmamıştır.

Kozan İlçesi, Şevkiye Mahallesi 540 ada 14 parsel numaralı taşınmaza yönelik Adana Büyükşehir Belediye Meclisinin 11.11.2016 tarih 361 sayılı kararı ile onaylanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı değişikliği teklifinde; Konut alanı parsel sınırları içerisinde düzenlenmiş çevresindeki imar yolları kaydırılmış ve eğitim alanı küçültülmüştür. Eğitim alanı yüzölçümü azaltılmasına karşın eşdeğer alan önerilmemiştir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 26. maddesinin 2. bendinde “İmar planlarında sosyal ve teknik altyapı hizmetlerinin iyileştirilmesi esastır. Yürürlükteki imar planlarında öngörülen sosyal ve teknik altyapı standartlarını düşüren plan değişikliği yapılamaz.” denilmekte,

3. bendinin b fıkrasında “İmar planında yer alan yol hariç sosyal ve teknik altyapı alanlarının ve kamuya ait sosyal ve kültürel tesis alanlarının kaldırılabilmesi veya küçültülmesi ancak bu tesislerin hitap ettiği hizmet etki alanı içinde eşdeğer yeni bir alanın

ayrılması suretiyle yapılabilir. Eşdeğer alanın ayrılmasında yüzölçümü ve konum özellikleri korunur. Bu alanların yerinin değiştirilmesinde, mevcut plandaki hizmet etki alanına göre aynı uygulama etabı veya bölge içinde kalması, yaya erişim mesafelerinin dikkate alınması ve yeni tespit edilen alanın tesisin yapılmasına müsait olması zorunludur.” denilmektedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 26. Maddesindeki hükümlere uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

43- Her imar planı ve imar planı değişikliğinde; sosyal ve teknik altyapı alanlarının, bulunduğu bölgede yaşayacak vatandaşların bu kullanımlara erişilebilirliği dikkate alınarak planlama yapılması esastır.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘Yürüme mesafeleri’ başlıklı 12. maddesinde

“ (1) İmar planlarında yürüme mesafeleri; eğitim, sağlık ile yeşil alanların hizmet etki alanındaki nüfusun erişme mesafesi topoğrafya, yapılaşma, yoğunluk, mevcut doku, doğal ve yapay eşikler dikkate alınarak planlanır. Bu fıkrada belirtilen hususlar uygun olması halinde ikinci ve üçüncü fıkralardaki asgari yürüme mesafelerine uyulur.

(2) İmar planlarında; çocuk bahçesi, oyun alanı, açık semt spor alanı, aile sağlık merkezi, kreş, anaokulu ve ilkokul fonksiyonları takriben 500 metre, ortaokullar takriben 1.000 metre, liseler ise takriben 2.500 metre mesafe dikkate alınarak yaya olarak ulaştırılması gereken hizmet etki alanında planlanabilir.

(3) Ayrıca imar planlarında; dini tesislerden küçük cami takriben 250 metre, orta (semt) cami takriben 400 metre mesafe dikkate alınarak yaya olarak ulaştırılması gereken hizmet etki alanında planlanabilir. Mescitler ise yerleşik veya hareketli nüfusa göre takriben 150 metre hizmet etki alanında yapılabilir.

(4) Brüt nüfus yoğunluğu 100 kişi/ha ve daha az olan yerleşim bölgelerinde, dağınık kırsal nitelikli yerleşmelerde veya yerleşik alanlarda uygun büyüklük ve nitelikte alan bulunamaması halinde veya bu fonksiyonlara ulaşımı zorlaştıran doğal ya da yapay eşikler olması nedeniyle yürüme mesafeleri artırılabilir.” denilmektedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘Yürüme mesafeleri’ başlıklı 12. Maddesi hükümlerine uygun olarak her imar planı ve imar planı değişikliğinde; sosyal ve teknik altyapı alanlarının, bulunduğu bölgede yaşayacak vatandaşların bu kullanımlara erişilebilirliği dikkate alınarak planlama yapılması ihmal edilmemelidir.

44- İncelenen bazı imar planı dosyaları kapsamında plan açıklama raporlarının teknik veriler bakımından yetersiz olduğu; imar planına konu olan taşınmazlara yönelik alan büyüklükleri ve taşınmazın mülkiyet durumlarının genel itibariyle belirtilmediği, plana esas araştırma ve analiz çalışmalarına raporda yer verilmediği, üst ölçekli planları ve planın geçmiş durumu ile ilgili yeterli bilgi ve belgelerin yer almadığı, plan yapım amacının detaylı bir şekilde açıklanmadığı, öneri plan düzenlemesi ile getirilen kullanım kararlarına yönelik alan büyüklüklerini gösterir tabloların bulunmadığı görülmüştür.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘Plan Raporu’ başlıklı 9. Maddesinde,

“(1) Mekânsal planlara ilişkin, kendi kademesine göre ve yapılış amacının gerektirdiği açıklamaları içeren bir plan raporu hazırlanır.

(2) Plan raporunda, planın türü, ölçeği, kapsamı ve özelliğine göre; vizyon, amaç, hedefler ve stratejiler belirlenerek, koruma-kullanma esasları, alan kullanım kararları, yoğunluk ve yapılaşmaya ilişkin konularda planlama esasları ve uygulama ilkeleri, eylem planları, açık ve yeşil alan sistemi, ulaşım, erişilebilirlik ve mekânın etkin kullanılması,

gerektiğinde koruma, sağlıklaştırma ve yenileme program, alan ve projelerinin etaplama esasları, alan kullanım dağılımı tablosu gibi hususlarda açıklamalara yer verilir.

(3) Planların araştırma aşamasında yapılan çalışmalarda elde edilen bilgi, belge ve sonuçlar ayrı raporlar halinde sunulabilir.

(4) Plan değişikliklerinde, değişiklik gerekçesi ve yapılan gereklilik analizlerini ayrıntılı açıklayan plan raporu hazırlanması zorunludur.

(5) İmar planlarında, bu Yönetmelikte tanımlanan veya plan gösteriminde bulunan kullanımlardan birden fazla mekânsal kullanımın aynı alanda bir arada bulunması durumunda uygulamaya yönelik alan kullanım oranları, otopark, yeşil alan ve benzeri sosyal ve teknik altyapı kullanımlarına ilişkin detaylar ile gerektiğinde bağımsız bölüm sayısı, plan raporu ve plan notlarında ayrıntılı olarak açıklanır.” denilmektedir.

Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ‘Plan Raporu’ başlıklı 9. Maddesi hükümlerine uygun olarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

45- Adana Büyükşehir Belediyesi’nin 5 yıllık imar programının olmadığı tespit edilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 10. maddesi “ *Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur.*

İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılincaya veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder.” hükmü uyarınca işlem yapılarak, imar planlarının uygulanmasında oldukça önem arz eden 5 yıllık imar programlarının hazırlanması ve onaylanması sağlanmalıdır.

46- İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı’na bağlı İmar Planlama Şube Müdürlüğü’ne ait arşiv iş ve işlemlerinin düzensiz olduğu, evrakların sıralı olmadığı, dosyaların karmaşık olduğu, belge takibinin neredeyse imkânsız hale geldiği anlaşılmıştır.

Arşivin iş ve işlemlerinin düzenli şekilde yürütülmesi, evrakların sıralı bir şekilde dosyalanarak belge takibinin kolaylaştırılması sağlanmalıdır.

Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgeleri:

47- Teftişe tabi dönemde Adana Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı İmar Uygulama Şube Müdürlüğü tarafından yapı izin belgeleri (ruhsat), tadilat ruhsatları ve yapı kullanma belgelerinin (iskan) düzenlediği görülmüştür.

Teftişe tabi dönem içerisinde;

2012 yılında (13) adet yeni yapı ruhsatı, (5) adet tadilat ruhsatı olmak üzere (18) adet,

2013 yılında (23) adet yeni yapı ruhsatı, (2) adet ruhsat yenilemesi, (5) adet tadilat ruhsatı ve (4) adet isim değişikliği ruhsatı olmak üzere (34) adet,

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

2014 yılında (2) adet yeni yapı ruhsatı, (1) adet ruhsat yenileme ve (2) adet tadilat ruhsatı olmak üzere (5) adet,

2015 yılında (1) adet yeni yapı ruhsatı ve (1) adet tadilat ruhsatı olmak üzere (2) adet ,

2016 yılında (7) adet yeni yapı ruhsatı ve (3) adet tadilat ruhsatı olmak üzere (10) adet,

2017 yılında (12) adet yeni yapı ruhsatı, (2) adet tadilat ruhsatı, (6) adet isim değişikliği ruhsatı, (2) adet ilave yapı ruhsatı ve (1) adet ruhsat yenileme olmak üzere (23) adet,

2018 yılında (65) adet yeni yapı ruhsatı, (10) adet tadilat ruhsatı ve (5) adet ruhsat yenilemesi, (8) adet isim değişikliği ruhsatı olmak üzere (88) adet

2019 yılında (5) adet yeni yapı ruhsatı, (29) adet tadilat ruhsatı ve (18) adet ek bina ruhsatı olmak üzere (52) adet,

2020 yılında (4) adet yeni yapı ruhsatı, (1) adet tadilat ruhsatı ve (5) adet isim değişikliği ruhsatı olmak üzere (10) adet,

Toplamda ise (242) adet Yapı Ruhsatı düzenlendiği,

Yine teftişe tabi dönem içerisinde;

2012 yılında (18) adet, 2013 yılında (14) adet, 2014 yılında (5) adet, 2015 yılında (0) adet, 2016 yılında (1) adet, 2017 yılında (2) adet, 2018 yılında (22) adet, 2019 yılında (19) adet ve 2020 yılında (1) adet olmak üzere toplam (82) adet Yapı Kullanama İzni düzenlendiği görülmüştür.

Örnekleme yolu ile incelenen dosyalarda aşağıda belirtilen hususlar tespit edilmiştir.

48- 31.10.2017 tarih ve 4/1 nolu muhakkat ruhsat ilavesinde ve 19.12.2017 tarih ve 13 nolu ruhsat belgesinde belediye mührünün olmadığı,

05.06.2018 tarih ve 42 nolu ruhsat belgesinde yapı belgesi görevlisi ile şube müdür vekilinin imzasının eksik olduğu incelenmiştir.

Bundan sonra, ‘Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği’nin “Tanımlar” başlıklı 4. maddesindeki “(Değişik: RG-27/10/2018-30578) Yapı ruhsatı: Bir parselde, Ek-10’da yer alan forma uygun olarak bu Yönetmelikle öngörülen belgeler ile projelerin onaylanması sonrasında ilgili idaresince tanzim edilen, onaylı resmi izin belgesini, ...” hüküm doğrultusunda işlem yapılması sağlanmalıdır.

49- 3194 sayılı kanununun 29. Maddesinde belirlenen sürelerle uyulduğu incelenmiştir.

Adana Büyükşehir Belediyesinin 04.07.2018 tarih ve 21129 sayılı Altın Oran Yapı Denetim LTD. ŞTİ’ne yazdığı yazı ile “Adana İli Seyhan İlçesi, ZincirliBağlar adresindeki 19-I-I pafta, 3814 Ada, 4 Parselde 02.05.2016 tarih ve 2 sayı ile ruhsatlı bulunan Metro Properties Gayrimenkul Yatırım A.Ş- Fiba alışveriş Merkezleri Gel. İnş Paz. Ve Tic. A.Ş’ne ait, 1234396 (H Blok) ve 1234411 (I Blok) YİBF numaralı inşaatlarına ruhsat tarihinden itibaren iki yıl içerisinde başlatılmaması nedeniyle, ruhsat yenilemesinin yapılmasının talep edildiği, bahse konu M1 AVM olarak isimlendirilen Alışveriş Merkezinin H, I Bloklarına ait mevcut uygulama projelerine göre eksik belgelerin tamamlanması

durumunda Yapı Ruhsatı yenilemesi işleminin yapılacağını” bildirilmesi, 3194 sayılı kanunun 29.maddesinde belirtilen sürelerle uyulduğuna benzerleri arasında örnektir.

3194 sayılı kanunun 29. Maddesi “*Yapıya başlama müddeti ruhsat tarihinden itibaren iki yıldır. Bu müddet zarfında yapıya başlanmadığı veya yapıya başlanıp da her ne sebeple olursa olsun, başlama müddetiyle birlikte beş yıl içinde bitirilmediği takdirde verilen ruhsat hükümsüz sayılır. Bu durumda yeniden ruhsat alınması mecburidir. Başlanmış inşaatlarda müktesep haklar saklıdır.*

Ruhsat yenilenmesi ve plan tadili sırasında ayrıca harç alınmaz. Ancak inşaat sahasında artış, bağımsız bölümlerin brüt alanında veya niteliğinde değişme olması halinde yeniden hesaplanacak harçtan evvelce ödenen harç tutarı, tenzil edilir. Yeni durumda hesaplanan harç tutarında azalma olması halinde iade yapılmaz. Diğer kanunlardaki muafiyet hükümleri saklıdır.

Ruhsat ve eklerinin yapı yerinde bulundurulması mecburidir.” hükmüne göre işlem yapılmaya devam edilmelidir.

50- Örnekleme yolu ile incelenen ruhsat dosyalarında yer alan projelerde belediye mühürünün olduğu ve inceleme-onay imzalarının atılmış olduğu incelenmiştir.

3194 sayılı İmar Kanununun 22. maddesi hükümleri ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin Kamu alanlarında yapılacak yapılarda ruhsat konulu 56. Madde hükümleri ve Yapı Projeleri konulu 57. Maddesinin “(22) *Etüt ve projeler ilgili idarelerce ruhsat eki olduğuna dair kayıtlı mühürlenir ve onaylanır.*” hükmü doğrultusunda uygulamanın devamı sağlanmalıdır.

51- Örnekleme usulü incelenen yapı ruhsatı dosyalarında şantiye şefi ile ilgili bulunması gereken belgelerin tam olarak bulunduğu incelenmiştir.

Bundan sonraki uygulamalarda da, Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik’in “İlgili İdarenin Görevleri” başlıklı 9. Maddesindeki “b) *Yapı müteahhidi ile yapılan iş sözleşmesini ister.*

c) Mimar ve mühendis şantiye şeflerinden ilgili idaresince, yapı ruhsatı düzenleme aşamasında, süreli veya süresiz olarak meslekî faaliyet haklarından kısıtlı olmadığına dair Ek-1’de yer alan Şantiye Şefleri Tarafından İlgili İdareye Verilecek Taahhütname Örneğini ister.” hükümler doğrultusunda işlem yapılmasına devam edilmelidir.

52- Örnekleme usulü ile incelenen yapı ruhsat dosyalarında yer alan mimari projelerde toprak kazı hesabı, otopark, sığınak, ağaç ve emsal hesabı gibi bilgilerin yer aldığı incelenmiştir.

02.05.2016 tarih ve 2 nolu yapı ruhsatı ekinde bulunan uygulama projesi ve tadilat projeleri emsalleri arasında örnektir.

Bundan sonraki uygulamaların; Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin Tanımlar başlıklı 4. Maddesindeki “f) *Avan proje: Uygulama projelerinin yapılmasına esas teşkil eden, geçerli imar durumu, yürürlükte bulunan plan, varsa kentsel tasarım projesine göre düzenlenen ve içeriğinde; vaziyet planı, tüm kat planları ve yeterli miktarda kesit ve görünüşleri içeren mimari proje ile taban alanı, katlar alanı (emsal) ve yapı inşaat alanı hesaplarına ilişkin tüm ölçü ve kotları bulunan, gerektiğinde silüetin yer aldığı projeleri”* hüküm, aynı yönetmeliğin Yapı projeleri başlıklı 57.Maddesindeki

“(2) *Mimari proje;*

a) Mimarlar tarafından uygulama imar planına, parselasyon planına ve bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak hazırlanır ve bu proje;

- 1) Vaziyet planı,
- 2) Kat irtifakına ve kat mülkiyetine esas paylaşım tablosu,
- 3) **Bağımsız bölümler ile ortak alanların brüt inşaat alanı, eklentiler ve toplam yapı inşaat alanının yer aldığı metrekare cetveli,**
- 4) Bodrum katlar dâhil olmak üzere bütün kat planları,
- 5) Çatı planı,
- 6) Kat ve çatı planlarına ilişkin bir tanesi ortak merdivenden geçmek üzere en az iki adet kesit ve yeteri sayıda görünüş,
- 7) **Toprak kazı hesabı,**
- 8) Gerekliğinde sistem kesitleri ve nokta detayları bulunan avan proje ve uygulama projeleri,
- 9) **Otopark, sığınak ve ağaç hesaplarından, oluşur.**

(3) Parsel alanının, parseldeki her bir binanın emsale konu alan büyüklüğünün, parseldeki tüm binaların toplam emsale konu alan büyüklüğünün, yapı inşaat alanının, toplam yapı inşaat alanının, binanın ve binaların taban alanının ve taban alanı katsayısının, kat alanı katsayısının (emsal), parsel üzerindeki yapıların blok numaralarının, bloklardaki bağımsız bölüm numaralarının, her bağımsız bölümün; bağımsız bölüm net alanının, eklenti net alanının, bağımsız bölüm brüt alanının, eklenti brüt alanının, bağımsız bölüm genel brüt alanının, bağımsız bölüm toplam brüt alanının ruhsat eki onaylı mimari projede, imar planındaki kat adedine esas kot alınan noktaya ilişkin bilgilerin, bina derinliğinin, çıkma izdüşümleri ve yapı yaklaşma mesafelerinin, tabi zemin ve tesviye edilmiş zemine ilişkin kotların, bina ve yapı yükseklik ve kotlarının ise hem mimari projede hem de aplikasyon projesinde, 4 üncü maddedeki tanımlara, imar planına ve tapu kayıtlarına uygun olarak gösterilmesi zorunludur.” hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmesine devam edilmelidir.

53- Yapı Ruhsat dosyalarında kanunen istenilen ve Adana Büyükşehir Belediyesinin takdirinde istediği belgelerin hazırlanarak yapı sahibi veya kanuni vekillerince müracaat edildiği, ilgili kişilerce başvuru dilekçesi ve gereken ekli belgelerin incelendiği, eksik veya yanlış belge bulunmaması durumunda en geç otuz gün (30) içerisinde Yapı Ruhsatı verildiği incelenmiştir.

3194 Sayılı Kanununun 22. maddesi; “yapı ruhsatı almak için belediye, valilik (...) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir.

Belediyeler veya valiliklerce (...) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir

Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir.” hükmü gereğince işlem yapılmasına devam edilmelidir.

54- İncelenen Yapı Ruhsatı başvuru dosyalarında, son 1 aylık olarak bulunması gereken “Tapu” bilgileri onaylarının son 1 aylık olduğu incelenmiştir.

3194 Sayılı Kanununun 22. maddesi; “yapı ruhsatı almak için belediye, valilik (...) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje,

statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce (...) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir.” hükmü gereğince, başvuru evraklarının usulüne uygun olarak hazırlanması sağlanmalıdır.

55- 31.12.2019 tarih ve 6 ruhsat no’lu Çuğiad Sosyal Tesis dosyasında; Protokol içeriğinde işin süresinin; başlangıç ve bitim tarihlerinin açıklanmadığı ve sayfaların paraflanmadığı, Plankote evrakında su basman kotunun verilmediği tespit edilmiştir.

3194 Sayılı Kanununun 22. maddesi; “yapı ruhsatı almak için belediye, valilik (...) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce (...) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir.” hükmü gereğince evraklar tamamlanarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

56- İncelenen dosyalardan Kamu kurumlarınca yapılan başvurularda; Kamu binalarında Yapı Ruhsatı işlemlerinin, 3194 sayılı kanununun 26. maddesine göre yapıldığı, mimari, statik, tesisat projeleri ve her türlü fenni mesuliyetinin kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenildiği, mülkiyetin belgelendiği ve avan projeye göre “Yapı Ruhsatı” düzenlendiği tespit edilmiştir.

2020/4, 2019/2, 2019/6, 2017/6, 2018/13, 2018/42, 2019/1, 2017/13, 2020/7, 2016/4 nolu Yapı Ruhsatları örnektir.

3194 sayılı kanununun 26. maddesi, “Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılara, imar planlarında o maksada tahsis edilmiş olmak, plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere mimari, statik, tesisat ve her türlü fenni mesuliyeti bu kamu kurum ve kuruluşlarınca üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla avan projeye göre ruhsat verilir. (Ek cümleler:29/11/2018-7153/13 md.) Kamu kurum ve kuruluşlarınca inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin hizmet alımı yapılmış ise inşaatın yapımına ve denetimine ilişkin her türlü fenni mesuliyet kamu kurum ve kuruluşu adına danışman firmanın mimar ve mühendislerince üstlenilebilir. Danışman firmanın fenni mesul mimar ve mühendisleri uzmanlık alanlarına göre yapının, tesisatı ve malzemeleri ile birlikte bu Kanuna ve ilgili diğer mevzuata, uygulama imar planına, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere, standartlara ve teknik şartnamelere uygun olarak inşa edilmesini kamu kurum ve kuruluşu adına denetlemekle görevlidir.

Devletin güvenlik ve emniyeti ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin hareket ve savunması bakımından gizlilik arz eden yapılara; belediyeden alınan imar durumuna, kat nizamı, cephe hattı, inşaat derinliği ve toplam inşaat metrekaresine uyularak projelerinin kurumlarınca tasdik edildiği, statik ve tesisat sorumluluğunun kurumlarına ait olduğunun ilgili belediyesine veya valiliklere yazı ile bildirdiği takdirde, 22 nci maddede sayılan belgeler aranmadan yapı ruhsatı verilir.” hükmünde belirtilen hususlara uyularak işlem yapılmasına devam edilmelidir.

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

57- İncelenen bazı dosyalarda, fenni mesul mimarın isminin yapı ruhsatında son bölüm olan “Diğer Hususlar” kısmında yazıldığı görülmüştür.

20.02.2020/ 4 no’lu yapı ruhsatı örnektir.

Bu durumun işleyişi aksatmadığı fakat bilgiye ulaşmada zorluğa yol açması nedeniyle düzeltilmesi kanaatine varılmıştır. Fenni mesul mimarın isminin Yapı Ruhsatında kendi bölümünde yazılması sağlanmalıdır.

58- İncelenen ruhsat dosyalarında Büyükşehir Belediyesince 1 ay içerisinde yapı ruhsatı verilen şantiyelerle ilgili Sosyal Güvenlik Kurumu’na bildirimde bulunulduğu incelenmiştir.

506 sayılı Kanununun 8’inci maddesi, “İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini en geç sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihte Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

(Ek fıkra: 11/6/2003-4884/11 md.) Şirket kuruluşu aşamasında, sigortalı çalıştırmaya başlayacağı tarihi ve çalıştırılacak sigortalı sayısını beyan eden şirketlerin ticaret sicili memurluklarına yaptıkları bu bildirimler, ticaret sicili memurluklarınca on gün içinde ilgili Kurum ünitesine gönderilir ve bu bildirim, işverence Kuruma yapılmış sayılır. Bildirimin bu süre içerisinde Kuruma gönderilmemesi halinde ilgili ticaret sicili memurluğu hakkında bu Kanununun 140 ıncı maddesinin (a) fıkrası uyarınca işlem yapılır.

İşverene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir veya taahhütlü olarak gönderilir.

Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırmaz. (Ek cümle:29/7/2003-4958/26 md.) İş yerinin miras yolu ile intikali halinde, yeni işveren iş yeri bildirgesini ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde doğrudan Kuruma vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni işveren bildirme vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve yükümleri devam eder. (Ek cümle: 24/8/2000-KHK-616/57 md.; İptal: Ana.Mah.nin 31/10/2000 tarih ve E.:2000/65, K.:2000/38 sayılı Kararı ile)

(Ek fıkra: 24/6/2004-5198/8md.)Valilikler, belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili diğer merciler, yapı ruhsatı verdikleri inşaatları ruhsat tarihinden itibaren bir ay içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.” hükmü gereğince işlemlere devam edilmelidir.

59- Bazı ruhsat dosyalarında zemin etüt raporunun dosyasında bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kasaplar Çarşısı, 81 ada, 1 parsel (Tadilat) Ruhsat tarihi: 20.02.2020 No:4 dosya ve Kasaplar Çarşısı, 81 ada, 2 parsel, Ruhsat tarihi: 20.08.2019 No:2 dosya örnektir.

03.07.2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (çççç) bendi : “Zemin ve temel etüt raporu: Her bir parsel için ayrı ayrı olmak üzere, yapının temel ve statik hesaplarının yapılabilmesi için zemin araştırma verileri ile geoteknik değerlendirmeleri içeren Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hazırlanan raporu ifade eder.”

2007 Deprem Yönetmeliğinin 6.3.1 nolu maddesi : “Bina temelleri, deprem sırasında oturma veya farklı oturmalarından ötürü üstyapıda hasara neden olmayacak biçimde, oturdıkları zeminin özellikleri gözönüne alınarak, zemin mekaniği ve temel inşaatı ilkelerine göre yapılacaktır. Bu bölümde temellerle ilgili olarak verilen kurallar; betonarme, çelik, ve yığma binaların temelleri için geçerlidir.”

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

Hükümleri gereğince parsel bazlı zemin etüt raporlarının tanzim edilmesi gerekmekte olup, zemin etüt değerleri kullanılarak statik projelerin hazırlanması ve onaylanması sonrasında uygulama yapılması sağlanmalıdır.

60- Statik projelere ait hesapları içeren verilerinin dijital ortamda bulunduğu incelenmiştir.

2007 Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik Madde 2.13.4(b) “*Tüm giriş bilgileri ile iç kuvvetleri ve yer değiştirmeleri de içeren çıkış bilgileri, kolayca anlaşılır biçimde mutlaka hesap raporunda yer alacaktır. Proje kontrol makamının talep etmesi durumunda, tüm bilgisayar dosyaları elektronik ortamda teslim edilecektir.*” Ve 2007 Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik Madde 2.13.4(c) “*Hesapta kullanılan bilgisayar yazılımının adı, müellifi ve versiyonu hesap raporunda açık olarak belirtilecektir.*” hükümleri yer almaktadır.

Statik projelere ait hesaplarla ilgili olarak; statik analiz modellemesine içeren hesaplara ait datalar CD ortamında saklanmalıdır.

61- İncelemesi yapılan dosyalarda statik ve mimari projeyi oluşturan paftaların tam olduğu incelenmiştir.

Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği madde 4 – (3) “*Yapı ruhsatı müracaatına esas olan ve ilgili yapı denetim kuruluşunun uygun görüş verdiği belgeler incelenerek, eksiklik veya yanlışlık bulunmuyor ise yapı ruhsatı düzenlenir.*” ve Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin Yapı Projeleri Başlıklı madde 57 – (6) “*Statik proje; mimari projeye ve zemin ve temel etüdü raporuna uygun olarak, ilgili mevzuat çerçevesinde inşaat mühendislerince hazırlanan, ölçekleri yapının büyüklüğüne ve özelliğine göre belirlenen, betonarme, yığma, çelik ve benzeri yapıların türlerine göre taşıyıcı sistemlerini gösteren, bodrum kat dâhil olmak üzere bütün kat planları, çatı planları, iskele sistemi ile bunların kesitleri, detayları ve hesaplarıdır.*” hükümleri doğrultusunda hareket edildiği görülmüştür.

Uygulamaya devam edilmelidir.

62- Adana Büyükşehir Belediye Meclisi’nin 17.06.2016 tarihli oturumunda okunan, Başkanlığın 17.06.2016 tarihli ve 67597785-050.01.04-216 sayılı Meclis Kararında; “*Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği 9. Madde: İlgili idareler; tasarrufu altındaki yol, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli büfe, hela, trafo merkezi gibi tesisleri, ulaşım ve haberleşme noktaları, sinyalizasyon ve aydınlatma elemanları, çöp kutusu, bank, reklam ve bilgilendirme levha ve panoları gibi kent mobilyaları ile peyzaj elemanlarını Türk Standartları Enstitüsü standartlarına da uymak koşuluyla yapar veya yaptırır.*” Bu madde hükmüne istinaden, şehrimizin ihtiyacı olan ve/veya mevcutta bulunan büfeler, gazete satış noktaları, çiçekçiler tespit edilmiş, İmar Planlarına işlenip mevzuata uygun olarak çözümlenmesi düşünülmüştür. Bahse konu büfelerin etrafıyla ilişkileri etüd edilmiş, uygun bulunan yerler imar planlarına işlenmiştir.” denilerek, tespitleri yapılan büfelerden, gerekli mevzuat hükümleri ile şartları sağlayanların, ruhsatlandırılmak ve yerinde projelerine uygun yapıyla ilgili kontrolleri sağlananlara iskan belgesi düzenlenerek hizmet vermeleri için gerekli izinlerin verileceği incelenmiştir.

Meclis kararı içeriğinde bulunan ve hali hazırda müfettişliğimce incelenen; “Büfeler Ana Evrak Dosyası” içerisindeki EK-1 Listede, toplam 155 adet, EK-2 Listede, 88 adet büfe yeri olduğu görülmüştür.

Büfeler ile ilgili olarak yapılan iş ve işlemlerde görülebildiği kadarıyla mevzuata aykırılık olmadığı incelenmiştir.

63- Seyhan İlçesi Kayalıbağ Mahallesi 249 ada, 6 ve 7 nolu parsellerin tevhid işlemi dosyasında, 1/1000 ölçekli uygulama imar planına rastlanmamıştır.

3194 Sayılı Kanununun 22. maddesi; “*yapı ruhsatı almak için belediye, valilik (...) bürolarına yapı sahipleri veya kanuni vekillerince dilekçe ile müracaat edilir. Dilekçeye sadece tapu (istisnai hallerde tapu senedi yerine geçecek belge), mimari proje, statik proje, elektrik ve tesisat projeleri, resim ve hesapları, röperli veya yoksa, ebatlı kroki eklenmesi gereklidir. Belediyeler veya valiliklerce (...) ruhsat ve ekleri incelenerek eksik ve yanlış bulunmuyorsa müracaat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yapı ruhsatı verilir. Eksik veya yanlış olduğu takdirde; müracaat tarihinden itibaren onbeş gün içinde müracaatçıya ilgili bütün eksik ve yanlışları yazı ile bildirilir.*” hükmü gereğince evraklar tamamlanarak işlem yapılması sağlanmalıdır.

İHALE İŞ VE İŞLEMLERİ:

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu İş ve İşlemleri

64- Teftişe tabi dönemde Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yapılan mülkiyeti Büyükşehir Belediyesine ait taşınmazların kiralama ve kamulaştırma işlemlerine ait evraklar Müfettişliğimizin talebi üzerine Adana Valiliği tarafından görevlendirilen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde görev yapan V.H.K.İ Hatice ERDOĞAN ve Milli Emlak Uzmanı Canger İNCE tarafından incelenmiş olup elde edilen bilgiler ile varılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

a- Kiralama İşlemlerinin İncelenmesi:

65- Adana Büyükşehir Belediyesinin mülkiyetinde bulunan (852) adet taşınmazın kirada bulunduğu, kiralanan taşınmazların genellikle encümen kararı ile (3) yıllık süreler dâhilinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 45. maddesine göre açık teklif usulü ile kiraya verildiği ve kira dosyalarının düzenli olduğu incelenmiştir.

66- Kiraya verilen işlem dosyalarının incelenmesinde; Adana Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde bulunan taşınmazların (3) yıl süre ile yapılan kiralama ihalelerinin Başkanlık Makamından alınan onay ile yapıldığı; ihale öncesinde Encümen Kararı alınmadığı incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

5393 Sayılı Belediye Kanununun 34. maddesinde “*Encümenin görev ve yetkileri,*

Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) *Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.*

b) *Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.*

- c) Öngörülmeyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
  - d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
  - e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
  - f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyumsuzluklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
  - g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
  - h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek
  - i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek.”
- hükmü bulunmaktadır.

34. Maddesinin (g) fıkrası hükmü gereğince ihale öncesinde encümen kararı alınması sağlanmalıdır.

67- Kira İhalelerine ait ilan metninde her taşınmazın ihale saatinin ayrı ayrı belirtilmesi gerektiği halde belirtilmediği incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 18. maddesi ‘‘İlanlarda aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur’’.

- a) İhale konusu olan işin niteliği, yeri ve miktarı,
- b) Şartname ve eklerinin nereden ve hangi şartlarla alınacağı,
- c) İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte ve hangi usulle yapılacağı,
- d) Varsa tahmin edilen bedel ve geçici teminat miktarı,
- e) İsteklilerden aranılan belgelerin neler olduğu,
- f) Kapalı teklif usulüyle yapılacak ihalelerde, tekliflerin hangi tarih ve saate kadar nereye verileceği. ’’ hükmü gereğince ihale saatlerinin ayrı ayrı belirtilmesi sağlanmalıdır.

68- Adana İli, Pozantı İlçesi Yenikonacık (Kurtuluş) Mahallesi Şekerpınarı mevkiinde Devletin Hüküm ve Tasarrufu altında bulunan doğal su kaynağının şişeleme suyu amaçlı kullanılmak üzere AGTHIA Grup İçecek ve Dağ. San ve Ltd. Şti’ ne Belediye Encümeninin 12.11.2014 tarih ve 3044 sayılı kararı ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 51/g maddesine göre pazarlık usulü ile geçici ihalesinin yapıldığı, söz konusu ihale için Başkanlık Makamından onay alınmadığı incelenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun ‘‘Onay Belgesi’’ başlıklı 11. Maddesi ‘‘İhalesi yapılacak her iş için bir onay belgesi hazırlanır. Onay belgesinde, ihale konusu olan işin nevi, niteliği, miktarı, varsa proje numarası, tahmin edilen bedeli, kullanılabilir ödenek tutarı, avans ve fiyat farkı verilecekse şartları, ihalede uygulanacak usul, yapılacaksa ilanın şekli ve adedi, alınacaksa geçici teminat miktarı belirtilir. Onay belgesinde ayrıca, Şartname ve eklerinin bir bedel karşılığında verilir verilmeyeceği, bedel karşılığı verilecekse bedelin ne olacağı gösterilir. ’’ hükmü gereğince ihalelerden önce onay belgesi alınarak işlemlerin eksiksiz yürütülmesi sağlanmalıdır.

69- Adana İli, Seyhan İlçesi, Döşeme Mahallesi 4231 ada, 2 parsel numaralı İstiklal Metro İstasyonu önünde bulunan dükkân vasıflı 4 no.lu taşınmazın 2886 sayılı Devlet İhale

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

Kanununun 45. maddesine göre açık teklif usulü ile Başkanlık Makamından alınan 28.09.2016 tarihli Onay ile 12.000,00 TL muhammen bedel üzerinden geçici ihalesinin yapıldığı; ihalenin ilk yıl 16.100,00 TL bedel ile Mukadder ERDOĞAN'a 3 yıl süre ile kat-i ihalesinin Başkanlık Makamından alınan 01.11.2016 tarih ve 7942 sayılı onay ile uygun görüldüğü ve kiracı ile ita amirinin onayından itibaren 15 gün süre aşılarak 21.06.2016 tarihinde kira sözleşmesi imzalandığı incelenmiştir.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun "Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu" başlıklı 57. maddesinin "Sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri 31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorundadır. Satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı süre içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırmayı, diğer giderleri ödemesi gerekir. Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulur ve varsa geçici teminat gelir kaydedilir. " hükmü gereğince mevzuattaki süreye uygun işlem tesis edilmesi sağlanmalıdır.

70- Adana İli Yüreğir İlçesi, 9646 ada, 3 parsel numaralı taşınmaz üzerinde bulunan Yüreğir Hali C Blok 8 Nolu Bağımsız Bölüm (55 numaralı işyeri) 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 45. maddesine göre 3.500,00 TL Muhammen Bedel üzerinden 3 yıl süre ile geçici ihalesinin yapılması Başkanlık Makamından alınan 21.08.2013 tarih ve 3465 sayılı onay ile uygun görülmüştür. Taşınmazın muhammen bedelinin 2013 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İ Cetvelinde belirtilen 500.000,00 TL parasal limitin altında kalması nedeni ile 2886 sayılı Kanununun 17. maddesinin 1. fıkrasına göre ilk ilanın 27.09.2013; ikinci ilanın 03.10.2013 tarihinde olmak üzere ilan edilmesi gerektiği; ilk ilanın duyurulduğuna ilişkin gazete nüshasının dosyasında bulunmadığı, ikinci ilanın gazete nüshasının mevcut olduğu incelenmiştir.

Yine Adana İli, Seyhan İlçesi, Reşatbey Mahallesi Merkez Camii arkasında bulunan çay bahçesi 2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 45. maddesine göre 20.750,00 TL Muhammen Bedel üzerinden 3 yıl süre ile geçici ihalesinin yapılması Başkanlık Makamından alınan 16.09.2013 tarih ve 4021 sayılı onay ile uygun görülmüştür. Taşınmazın muhammen bedelinin 2013 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İ Cetvelinde belirtilen 500.000,00 TL parasal limitin altında kalması nedeni ile 2886 sayılı Kanununun 17. maddesinin 1. fıkrasına göre ilk ilanın 28.09.2013; ikinci ilanın 03.10.2013 tarihinde olmak üzere ilan edilmesi gerektiği; ilk ilanın duyurulduğuna ilişkin gazete nüshasının dosyasında mevcut olduğu, ikinci ilanın gazete nüshasının mevcut olmadığı incelenmiştir.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun "İhalenin ilanı" başlıklı 17. maddesinin 1.fıkrası
"İhale konusu olan işler aşağıdaki esas ve usullere göre isteklilere ilan yoluyla duyurulur:

1. İhalenin yapılacağı yerdeki ilanlar:

a) *Günlük gazete çıkan yerlerde ihaleler, ihalenin yapılacağı yerde çıkan gazetelerde en az bir gün aralıkla yayınlanmak suretiyle iki defa duyurulur. Gazete ile yapılacak ilk ilan ile ihale günü arası 10 günden, son ilan ile ihale günü arası 5 günden az olamaz.*

b) *Günlük gazete çıkmayan yerlerdeki ihalelerde ilan, bu fıkranın (a) bendindeki süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilan tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılır. Bu işlemler bir tutanakla belgelenir. Bu yerlerde en çok 7 gün aralıklarla gazete çıkıyorsa ayrıca gazete ile bir defa ilan yapılır." hükmü gereğince ihalelerin ilanı ve ihale evraklarının tam olarak dosyasında bulunması sağlanmalıdır.*

b- Kamulaştırma İşlemlerinin İncelenmesi:

71- Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından 2942 Sayılı Kamulaştırma Kanunu uyarınca (374) adet taşınmazın kamulaştırma işleminin yapıldığı incelenmiştir.

72- Yapılan işlemlerde İdarece Kamulaştırma Kararı verilen ve Valilik Makamınca onaylanan kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesine esas yazının ilgili Tapu Müdürlüğüne yazılmadığı incelenmiştir.

Uygulama geneldir.

2942 Sayılı Kamulaştırma Kanununun "Kamulaştırmada önce yapılacak işlemler ve idari şerh" başlıklı 7. Maddesi "*Kamulaştırmayı yapacak idare, kamulaştırma veya kamulaştırma yolu ile üzerinde irtifak hakkı kurulacak taşınmaz malların veya kaynakların sınırını, yüzölçümünü ve cinsini gösterir ölçekli planını yapar veya yaptırır; kamulaştırılan taşınmaz malın sahiplerini, tapu kaydı yoksa zilyetlerini ve bunların adreslerini, tapu, vergi ve nüfus kayıtları üzerinden veya ayrıca haricen yaptıracığı araştırma ile belgelere bağlamak suretiyle tespit ettirir. İlgili vergi dairesi idarenin isteği üzerine taşınmaz mal ve kaynakların vergi beyan ve değerlerini, vergi beyanı bulunmadığı hallerde beyan yerine geçecek takdir edilecek değeri en geç bir ay içerisinde verir. İdare kamulaştırma kararı verdikten sonra kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesini kamulaştırmaya konu taşınmaz malın kayıtlı bulunduğu tapu idaresine bildirir. Bildirim tarihinden itibaren malik değiştiği takdirde, mülkiyette veya mülkiyetten gayri aynı haklarda meydana gelecek değişiklikleri tapu idaresi kamulaştırmayı yapan idareye bildirmek zorundadır. (Değişik cümle: 24/4/2001 - 4650/2 md.) İdare tarafından, şerh tarihinden itibaren altı ay içinde 10 uncu maddeye göre kamulaştırma bedelinin tespitiyle idare adına tescili isteğinde bulunulduğuna dair mahkemedan alınacak belge tapu idaresine ibraz edilmediği takdirde, bu şerh tapu idaresince resen sicilden silinir." hükmü gereğince kamulaştırmanın tapu siciline şerh verilmesini kamulaştırmaya konu taşınmaz malın kayıtlı bulunduğu tapu idaresine bildirim yapılmalıdır.*

4734 sayılı Kamu İhale Kanuna göre yapılan İş ve işlemler;

Teftiše tabi dönemde Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından 4734 sayılı kanun kapsamında yapılan ihalelere ve doğudan temin usulü ile yapılan işlemlere ilişkin evraklar Müfettişliğimin talebi üzerine Adana Valiliği tarafından görevlendirilen Adana Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığında görevli Makine Mühendisi Serkan İNCE, Adana İl Sağlık Müdürlüğünde görevli Satın Alma Memuru Selim DEMİR ve Adana İl Millî Eğitim Müdürlüğünde görevli Satın Alma Memuru Ertan AKÇA tarafından incelenmiş olup elde edilen bilgiler ile varılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

Teftiše tabi dönemde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında;

19. Madde Açık ihale usulü ile yapılan ihale sayısının: (790) adet,

3.Madde İstisnai İhale usulü ile yapılan ihale sayısının: (52) adet

20.Madde Belli İstekliler arasında yapılan ihale sayısının: (1) adet,

21/b Pazarlık usulü ile yapılan ihale sayısının: (149) adet,

21/f Pazarlık usulü ile yapılan ihale sayısının: (204) adet,

Doğrudan temin usulü ile yapılan iş sayısının: (9.713) adet olduğu,

Tespit edilmiştir.

73. 4734 sayılı Kamu İhale Kanun kapsamında yapılan ihale komisyon kararlarının imzaları incelenmiştir.

17.03.2015 tarihinde 4734 sayılı kanunun 19. maddesine göre ihalesi yapılan 2015/4794 ihale kayıt numaralı “Adana Büyükşehir Belediyesi Sorumluluğundaki Yeşil Alanların Bakımı İşi”nde ihale komisyon üyesi Ö.Ö’nün 1 numaralı ihale komisyon kararına imza atmadığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İhale Komisyonu” başlıklı 6.maddesi “İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.”(Değişik ikinci fıkra: 30/7/2003-4964/5 md.) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir. Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir. İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimsiz kalınmaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır. İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.” hükmü gereğince ihale komisyon kararının tüm komisyon üyelerince imzalanmalı, karşı oy kullanan komisyon üyelerinin karşı oy gerekçesini yazarak imzalaması sağlanmalıdır.

74- 4734 sayılı Kamu İhale Kanun kapsamında yapım işleri ihaleleri incelenmiştir.

2018/321858 ihale kayıt numaralı “Adana İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Çevresine İhata Duvarı ve İdari Lojman Yapılması İşi” 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

62/c maddesine göre anahtar teslim götürü bedel ihaleye çıkılması gerekirken birim fiyatlı olarak ihaleye çıktığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu “İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar” başlıklı 62. maddenin (c) fıkrası; “ c) (Değişik: 18/4/2007-5625/5 md.) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz” hükmü gereğince işlem yapılması sağlanmalıdır.

75- 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapılan ihalelerde İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin idarece uygulanması incelenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi bazı ihalelerde istekliler tarafından idareye yapılan itirazlara cevap verilmediği tespit edilmiş olup aşağıda belirtilen ihaleler örnek teşkil etmektedir. 2015/14533 ihale kayıt numaralı “Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına Bağlı Tüm Birimlerin Korunması ve Güvenliğin Sağlanması İşi İçin Güvenlik Personeli Çalıştırılması İşi”nde ihale öncesi Toprak Temizlik Hizmetleri, Şakir Şahbaz, Ar Güvenlik, Zorlu Güvenlik firmalarının ihale dokümanına yönelik itirazlarda buldukları, Bengi Grup Özel Güvenlik, Aşa Özel Güvenlik, Al Grup Güvenlik-Desa Özel Güvenlik (iş ortaklığı) firmalarının 1 nolu ihale komisyon kararına itirazda buldukları tespit edilmiştir. Yapılan incelemelerde ihale dosyasında bahsi geçen firmaların itirazlarına cevap verilmediği tespit edilmiştir. Yine 2015/4794 ihale kayıt numaralı “Adana Büyükşehir Belediyesi Sorumluluğundaki Yeşil Alanların Bakımı İşi”nde ihale öncesi Fetih Dayanıklı Tüketim Malzemeleri, Zümre Emlak İnşaat Temizlik, Şen Temizlik Sosyal Hizmetler Firmaların ihale dokümanına yönelik itirazlarda buldukları, yapılan incelemelerde ihale dosyasında bahsi geçen firmaların itirazlarına cevap verilmediği tespit edilmiştir.

İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin “Alınacak Kararlar” başlıklı 11. Maddesi “Şikayet üzerine idare tarafından yapılan inceleme sonucunda gerekçeli olarak;

a) İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işleme giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,

b) Düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltilen işlem belirlenmesine,

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

c) Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşmenin imzalanmış olması veya şikâyete konu işlemlerde ihalenin iptalini veya düzeltici işlem belirlenmesini gerektirecek hukuka aykırılığın tespit edilememesi hallerinde başvurunun reddine, karar verilir.” hükmü gereğince yapılan başvurulara idarece yapılan inceleme sonucunda gerekçeli olarak cevap verilmesi sağlanmalıdır.

76- Doğrudan temin usulüne göre yapılan alımlarda eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünmemesi hususu incelenmiştir.

Yapılan incelemelerde çeşitli müdürlüklerce yapılan örneklem yöntemi ile incelenen doğrudan temin usulü ile yapılan işlerde aynı/yakın tarihlerde benzer işlerin yapıldığı tespit edilmiştir.

Çevre Koruma Daire Başkanlığı tarafından 25.05.2015 tarihinde “Gondol Marina Binasının Çevre Düzenlemesi İşi” 58.764,00 TL bedel ile ASG Elektronik firması üzerinden, 28.05.2015 tarihinde “Çevre Düzenlemesi Bakım Hizmeti” 58.469,00 TL bedel ile ASG Elektronik firması üzerinden,

Bilgi İşlem Daire Başkanlığı tarafından 09.01.2015 tarihinde “Güç Kaynağı Alım İşi” 55.460,00 TL bedel ile Akxa Güvenlik Sistemleri firması üzerinden, 26.01.2015 tarihinde “Güç Kaynağı Alımı İşi” 55.460,00 TL bedel ile Akxa Güvenlik Sistemleri firması üzerinden,

Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı tarafından 27.07.2015 tarihinde “Spor Malzemesi Alım İşi” 53.568,00 TL bedel ile AYDO Spor Market firması üzerinden, 28.07.2015 tarihinde “Spor Malzemesi Alım İşi” 53.816,00 TL bedel ile AYDO spor market firması üzerinden,

Fen İşleri Daire Başkanlığınca 25.03.2015 tarihinde “Boru Alım İşi” 55.578,00 TL bedel ile Yiğit Bilişim Firması Üzerinden, 06.04.2015 tarihinde “Boru Alım İşi” 55.578,00 TL bedel ile Yiğit Bilişim Firması üzerinden,

Makine İkmal Daire Başkanlığı tarafından 10.03.2015 tarihinde “Konteyner Alım İşi” 53.100 TL bedel ile Öz Müteahhitlik Firması üzerinden, 25.03.2015 tarihinde “Konteyner Alım İşi” 53.100 TL bedel ile Öz Müteahhitlik firması üzerinden,

Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı tarafından 25.09.2017 tarihinde “Çim Tohumu Alım İşi” 51.450,00 TL bedel ile Sera Proje Firması üzerinden, 27.09.2017 tarihinde “Çimlendirme İşi” 50.000,00 TL bedel ile Sera Proje firması üzerinden,

Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından 10.07.2018 tarihinde “Şapka Alım İşi” 65.250,00 TL bedel ile UMT Ormancılık Firması üzerinden, 10.07.2018 tarihinde “Tişört Alım İşi” 66.500,00 TL bedel ile UMT Ormancılık Firması üzerinden,

Fen İşleri Daire Başkanlığınca 28.01.2019 tarihinde “Bekoloder Kiralama İşi” 39.000,00 TL bedel ile DMR Proje firması üzerinden, 05.02.2019 tarihinde “Loder Kiralama İşi” 81.000,00 TL bedel ile DMR proje firması üzerinden gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun “Temel İlkeler Başlıklı” 5. Maddesi “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım

işleri kısımlara bölünemez. Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir. (Ek cümle: 9/7/2018-KHK-703/171 md.) Cumhurbaşkanlığı hizmetlerinin özelliği ve güvenlik şartlarına uygun şekilde yerine getirilme zorunluluğu nedeniyle Cumhurbaşkanlığınca gerçekleştirilecek her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihaleler bu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre yapılabilir.” hükmü gereğince eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünmemesi sağlanmalı, aksi durumun idari, adli ve mali sonuçlar doğurabileceği unutulmamalıdır.

MECLİS VE ENCÜMEN KARARLARI İŞ VE İŞLEMLERİ:

Belediye Meclisi İş ve İşlemleri:

77-Teftişe tabi dönemde yapılan Belediye Meclis toplantılarına ilişkin çizelge aşağıya çıkarılmıştır.

Yıllar	Olağan Toplantı	Olağanüstü Toplantı	Olağan Birleşim	Olağanüstü Birleşim
2012	6	1	41	1
2013	12	3	72	3
2014	12	-	63	-
2015	12	-	67	-
2016	12	-	66	-
2017	12	1	71	1
2018	12	-	66	-
2019	12	-	57	-
2020	8	1	50	1

Büyükşehir Belediye Meclisi üyelerinin Büyükşehir Belediye Başkanınca gündem konularına ait bilgileri içeren bir yazı ile Meclis toplantılarına çağırıldığı ayrıca Büyükşehir Belediyesinin internet sitesinde yayımlanarak bildirim yapıldığı incelenmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 21 inci maddesi; “Her ayın ilk günündeki Belediye Meclis gündemi Belediye Başkanı tarafından belirlenerek en az üç gün önceden üyelere bildirilir ve çeşitli yöntemlerle halka duyurulur...” hükmü ile Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 8 inci maddesi; “...Gündem, Belediye Başkanı tarafından belirlenir ve toplantı günü de belirtilerek üyelere en az üç gün önceden bildirilir. Üç günün hesabında duyuru günü ile toplantı günü hesaba katılmaz. Meclis Üyelerine bildirim, imza karşılığı gündemin teslimi, taahhütlü posta, telefon, faks, belediye web sitesinde yayımlama, elektronik posta gibi ispat edici yöntemlerden biri veya birkaçı kullanılarak yapılır. Telefonla bildirimde, bildirim hangi numaralı telefonla, ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı hususunda bildirim yapan kişi tarafından imzalanmış bir belge düzenlenir...”

Hükmü uyarınca uygulamanın ilgili mevzuat çerçevesinde devam etmesi sağlanmalıdır.

78- Teftiştir tabi dönemde Büyükşehir Belediye Meclisince (3.695) adet karar alındığı bu kararların (2.617) adetinin imar iştir ve iştirlemelerine iliştirkin olduğu incelenmiştir.

Yıllar	Mali Konular	İmar Konuları	Tarifeler	Seçimler	Diğer	Toplam
2012	29	154	2	3	62	250
2013	21	274	2	5	47	349
2014	31	287	1	12	70	401
2015	41	254	2	10	87	394
2016	37	324	4	5	71	441
2017	46	348	1	5	97	497
2018	50	572	8	8	115	753
2019	42	278	2	12	55	389
2020	37	126	1	5	52	221

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun meclisin görev ve yetkilerini düzenleyen 18 inci maddesi;

“...a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

b) Bütçe ve kesinhesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.

c) Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il evre düzeni plânını kabuletmek. Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyelerinde il evre düzeni planı ilgili Büyükşehir Belediyeleri tarafından yapılır veya yaptırılır ve doğrudan Belediye Meclisi tarafından onaylanır.

d) Borçlanmaya karar vermek.

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek.

f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.

g) şartlı bağışları kabul etmek.

h) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL'den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermek.

i) Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek.

j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.

k) Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.

l) Norm kadro çerçevesinde belediyenin ve bağlı kuruluşlarının kadrolarının ihdas, iptal ve değiştirilmesine karar vermek.

m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek.

n) Meydan, cadde, sokak, park, tesis ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek.

o) Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.

p) Yurt içindeki ve İçişleri Bakanlığının izniyle yurt dışındaki belediyeler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı iş birliği yapılmasına; kardeş kent ilişkileri kurulmasına, ekonomik ve sosyal ilişkileri geliştirmek amacıyla kültür, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirilmesine; bu çerçevede arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptırma, kiralama veya tahsis etmeye karar vermek.

r) Fahrî hemşehrilik payesi ve beratı vermek.

s) Belediye başkanıyla encümen arasındaki anlaşmazlıkları karara bağlamak.

t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek.

u) İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.”

Hükmü doğrultusunda meclis çalışmalarının yürütülmesi gerektiği unutulmamalıdır.

79- Büyükşehir Belediye Meclis Toplantılarının kanunda belirtilen dönemlerde gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun meclis üyeliğinin sona ermesini düzenleyen 29 uncu maddesi;

“Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur. Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir...”

Hükmüne amir olup Meclis toplantılarına katılımı devamsızlık yapan Meclis üyeleri öncelikle uyarılmalı, görevini yerine getirmemekte ısrar eden üyeler hakkında yukarıdaki düzenleme gereğinin yapılması sağlanmalıdır.

	13	17	7	4	19	3	16	25	54	158
İmar										
	13	12	28	68	44	23	46	58	89	381
İşyeri Devirleri										
	2153	2002	1902	1551	1904	1830	1699	1899	2103	17043
Muhtelif Konular										
	4633	8543	3556	276	3972	4000	4502	5600	7226	44796
TOPLAM										

Kararlar örnekleme yolu ile incelenmiş olup, kararlar içerisinde imar, ihale, ceza ve muhtelif konulara yönelik kararların çoğunlukta olduğu görülmüştür.

ÇEVRE, DOĞA VE HAYVANLARI KORUMA İŞ VE İŞLEMLERİ:

82- Çevre Koruma ve Kontrol iş ve işlemleri Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmekte olup, Daire Başkanlığı bünyesinde Atık Yönetimi Şube Müdürlüğü, Çevre ve Denetim Şube Müdürlüğü, Denizcilik ve İç Su Hizmetleri Şube Müdürlüğü ve Ruhsat Denetim Şube Müdürlüğü olmak üzere toplam (4) Şube Müdürlüğüyle hizmet verdiği,

Daire Başkanlığında halen (1) Daire Başkanı, (4) Şube Müdürü, (28) memur, (27) sözleşmeli personel, (8) işçi ve (1304) KHK personeli olmak üzere toplam (1.367) personel bulunduğu ifade edilmiştir.

83- Adana Büyükşehir Belediyesi bünyesinde (1) adet hayvan barınağı olduğu incelenmiş olup, sokak hayvanları ile ilgili yapılan çalışmalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

SOKAK HAYVANLARI	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOPLAM
Toplanan	14.525	14.311	15.008	16.996	17.467	14.024	92.331
Kısırlaştırılan	3.515	3.171	2.671	2.949	3.137	2.196	17.639
Sahiplendirilen	1.869	1.604	1.786	1.609	1.568	744	9.180
Doğaya Salınan	3.162	2.333	1.944	1.699	1.713	1.637	12.488
Yapılan Tıbbi Müdahale	31.155	39.279	36.884	40.576	41.690	40.592	230.176

Tablonun incelemesinden teftişe tabi dönemde (92.331) adet sokak hayvanının toplandığı (9.180) adedinin sahiplendirildiği, (12.488) adedinin gerekli bakım ve tedavileri yapıldıktan sonra tekrar doğaya bırakıldığı anlaşılmıştır.

Sahipsiz sokak hayvanları ile ilgili yapılan çalışmaların devamı sağlanmalıdır.

84- Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından çocuk çevre kulübünün kurulmadığı incelenmiştir.

13.04.1991 tarih ve 20844 sayılı resmî gazetede yayınlanan Türkiye Çocuk Çevre Kulüpleri Yönetmeliğinin 13.maddesi gereğince, her köy, bucak, ilçe ve ilde Çocuk ve Çevre Kulübünün kurulacağı, yönetmeliğin 13.maddesi gereğince, Belediye Başkanlarının bu kulübün doğal üyeleri olduğu, yönetmeliğin 20/e maddesi gereğince, Belediye bütçelerinden çocuk kulüpleri için pay ayrılması hükme bağlandığından, bu esaslara uyulması sağlanmalıdır.

85- Sivrisinekle mücadele ve Vektörel Mücadele İşinin (Sivrisinek, haşere, kemirgen vs.) 2010 yılı itibariyle Büyükşehir Belediyesince ihale usulü ile gerçekleştirildiği,

Bu kapsamda, 2010 yılında başlatılan mücadele kapsamında 5 ilçede larva, rezidüel ve uçkun mücadelesi başlamış olup, 6360 Sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un yürürlüğe girmesiyle beraber Adana Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırları içerisinde yer alan toplam 15 ilçede vektörle mücadele hizmetleri (vektörlerin üreme, dinlenme ve yaşama alanları, yeşil alanlar, atık su hatları, kapalı ve açık alan haşere mücadelesi, kanal, fosseptik, cadde, sokaklar ve gerekli görülen tüm üreme ve saklanma yerlerinde larva, rezidüel ve uçkun mücadelesi) ile alakalı tüm iş ve işlemler yerine getirildiği,

Hastalığa neden olan (sıtma, tifo, tifüs, veba, kolera, ansefalit, dizanteri, tüberküloz, şap, sarıhumma, tatarcık humması, zika vb.) vektörel potansiyelleri yüksek sivrisinek, karasinek, bit, pire, tahtakurusu, hamamböceği, kene vb. vektör ve kemirgenlerden; entegre ve bilimsel mücadele yöntemleri kullanılarak popülasyonlarının insan sağlığını tehdit etmeyecek düzeyde tutulması, çevre ve halk sağlığının korunması ve Adana ilinde sağlıklı ve modern yaşam alanları oluşturulması için düzenleyici ve önleyici çalışmaların yapılmakta olduğu,

Hususları ifade edilmiş ve incelenmiştir.

7402 sayılı Sıtmanın İmhası Hakkında Kanununun 12. maddesi uyarınca, şehir ve kasabalarda sivrisinek üremesine mani olacak tedbirlerin alınması ve yüklenici şirketlerin kontrol edilmesi unutulmamalıdır.

86- Adana İli genelinde 12 adet aktarma istasyonunun faaliyette bulunduğu, merkez ilçelerin istasyona getirdikleri atıkları hidrolik sıkıştırımlı kamyonlar ve 25 ton kapasiteli dorsellerle herhangi bir işleme tabi tutulmadan doğrudan Sarıçam İlçesinde bulunan Adana Büyükşehir Belediyesinin Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisine naklettikleri, Tesise gelen atıkların önce tesisin mekanik ayırma ünitesinde ayrıştırılmakta olduğu ve ekonomik değeri olan geri dönüşüm malzemelerin piyasaya arz edildiği beyan edilmiştir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 248. maddesi sokakların yıkanmak ve süpürülmek suretiyle temiz tutulmasını mecburi tutması nedeniyle, İlin genel temizliğine gereken önemin verilmesi, Çevre Kanunu ve diğer mevzuat çerçevesinde işlemlerin yürütülmesi ve yüklenicilerin kontrol edilmesi ihmal edilmemelidir.

87- Sıfır Atık Yönetmeliği kapsamında Adana Büyükşehir Belediyesinin ana binasında ve ek hizmet birimlerinde çıkan ve çıkması muhtemel tüm atıklara yönelik atık geçici depolama alanlarının oluşturulduğu, gerekli materyal dağıtımı yapıldığı ve personelin bu konuda bilinçlendirildiği incelenmiştir.

Belediyeye ait yerleşkelerde sıfır atık sistemine geçiş yapıldığı, İlgili yönetmelik 9. maddesine göre Büyükşehir belediyeleri;

a) Büyükşehir entegre atık yönetim planını, İl Sıfır Atık Yönetim Sistemi Planına uyumlu hale getirmekle,

b) İlçe belediyeleri tarafından yürütülen sıfır atık yönetim sistemi uygulamalarının iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile sıfır atık yönetim sistemine yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yükümlüdürler;

Hükmü gereği işlem yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

88- Adana ili Sarıçam İlçesi Gültepe Mahallesi Çatalan Caddesi mevkiinde Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisinin kurulduğu ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 6. maddesi gereğince Belediyeler katı atık bertarafı ile ilgili olarak konut ve işyerlerinden daha az atık atılmasını temin etmek, atık içerisinde zararlı ve tehlikeli maddelerin atılmasını önlemek, katı atıkların değerlendirme ve maddesel geri kazanma çalışmalarına katılımı sağlamak üzere ilgili kişilere yönelik olarak gerekli eğitim çalışmalarını yapmakla görevli oldukları hususu dikkate alınarak bu yolda eğitim faaliyetlerinin, basın yayın kuruluşlarının katılımlarıyla sağlanmalıdır.

89- Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması için okullarda ve kurumlarda bilgilendirme ve eğitim çalışmalarının yapılmakta olduğu, ilçe belediyeleri ile koordinasyon yapıldığı ifade edilmiştir.

Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Kontrol Yönetmeliğinin 28. Maddesine göre Büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, ambalaj atıklarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak kaynağında ayrı toplanması, ilçe ve ilk kademe belediyeleri arasında koordinasyonun sağlanması ve bu doğrultuda yönlendirici kararlar alınmasına yönelik gerekli tedbirleri hükmü uyarınca işlem yapılmasına devam edilmelidir.

90- Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında sağlık kuruluşları tarafından üretilen tıbbi atıklar lisanslı toplama araçları ile toplandıktan sonra, Adana Büyükşehir Belediyesi Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisinde bulunan tıbbi atık sterilizasyon tesisinde sterilize edildiği, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği gereği sterilizasyon işlemine tabi tutulan enfeksiyon yapıcı nitelikteki atıkların zararsız hale getirilip getirilmediğinin kimyasal ve biyolojik indikatörler kullanılarak test edildiği, biyolojik indikatörler kullanılarak uygulanan sterilizasyon geçerlilik testlerinin haftalık olarak; kimyasal indikatörler kullanılarak uygulanan sterilizasyon geçerlilik testlerinin her sterilizasyon işleminde yapıldığı, parçalanmış sterilize edilmiş atıkların indikatörler ile test aşaması tamamlandıktan sonra, sterilize edilmiş atık taşıma aracına otomatik olarak yüklenmekte ve çevreye zarar vermeden nihai bertarafı sağlanmak üzere düzenli depolama sahasına gönderildiği ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 8. Maddesine göre Büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde belediyeler;

a) Tıbbi atık yönetim planını hazırlamak, il müdürlüğüne sunmak, uygulamak ve halkın bilgilendirilmesini sağlamakla,

b) Tıbbi atıkları tıbbi atık geçici depolarından/konteynerlerinden alarak tıbbi atık işleme tesisine taşımak/taşıttırmakla,

c) Herhangi bir kimyasalla muamele görmüş patolojik atıkların 20'nci maddede belirtilen yöntemle bertaraf edilmesini sağlamakla,

- ç) Tıbbi atığın sterilizasyonunu ve/veya bertarafını sağlamak/sağlattırmakla, bu amaçla tıbbi atık işleme tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle,
- d) Tıbbi atık işleme tesisleri için çevre lisansı almakla/aldırmakla,
- e) Tıbbi atıkların taşınması için taşıma lisansı almakla/aldırmakla,
- f) Atık işleme tesisinde bir haftayı aşan durma, bakım, arıza olması ve benzeri durumlarda il müdürlüğüne bilgi vermek ve toplanan tıbbi atıkları en yakın ve kapasitesi en uygun tıbbi atık işleme tesisine göndermekle,
- g) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personeli periyodik olarak eğitmekle/eğitimini sağlamakla,
- ğ) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelin özel giysilerini ve koruyucu ekipmanlarını temin etmek ve kullanılmasını sağlamakla,
- h) Tıbbi atıkların yönetimiyle görevli personelinin bağıışıklamakla, en fazla altı ayda bir sağlık kontrolünden geçirmek ve diğer koruyucu tedbirleri almakla,
- ı) Sağlık kuruluşundan alınarak toplanan, taşınan, sterilizasyona tabi tutulan ve bertaraf edilen tıbbi atık miktarlarını kayıt altına almakla,
- i) Tıbbi atık işleme tesisini çevrimiçi programlara kayıt etmek ve tesise kabul ettiği, işlediği, bakiye olarak oluşturduğu atıklar ile tıbbi atık işleme faaliyeti neticesinde oluşan atıkların/ürünlerin bilgisini içeren kütle-denge bilgisini hazırlamak ve çevrimiçi programı kullanarak bildirim yapmakla yükümlüdürler,
- Hükmü gereği işlem yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

91- Sıfır Atık projesi kapsamında binalarda belirli noktalara atık pil kutusu yerleştirildiği, gelen talepler (Apartman, okullar, kamu kurum ve kuruluşları, hastaneler, oteller, marketler, alışveriş merkezleri, vatandaş vb.) doğrultusunda atık akülerin değerlendirilmesi için yetkilendirilmiş kuruluş olan AKÜDER'e, atık piller için ise yetkilendirilmiş kuruluş olan Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği'ne (TAP) yönlendirilmekte olduğu, TAP tarafından toplama ekipmanı desteği verildiği, AKÜDER ve TAP tarafından bertaraf işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiş ve incelenmiştir.

Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliğinin 8. Maddesine göre Büyükşehir statüsündeki yerlerde Büyükşehir Belediyeleri;

"...a) Atık pil ve akümülatörlerin belediye katı atık düzenli depolama alanlarında evsel atıklarla birlikte bertarafına izin vermemekle,

b) Kuruluş ve işletme giderleri pil üreticileri tarafından karşılanacak geçirimsizlik koşulları sağlanmış, nenden ari ve meteorolojik şartlardan korunmuş atık pil depolama alanlarının kurulması için katı atık düzenli depolama alanlarında ücretsiz olarak yer tahsis etmekle,

c) Üreticilerin şehrin muhtelif yerlerinde yapacakları atık pil ve akümülatör toplama işlemlerine yardımcı olmak ve işbirliği yapmakla,

d) Okullar, halk eğitim merkezleri, mahalle muhtarlıkları, eğlence yerleri ve halka açık merkezlerde pilleri ayrı toplama ile ilgili üreticilerin sorumluluğu ve programı dahilinde gerektiğinde üretici ile işbirliği yaparak pilleri ücretsiz olarak ayrı toplamakla, halkı bilgilendirmekle, eğitim programları düzenlemekle,

e) Belediye sınırları içinde bulunan atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerini ve taşıma firmalarını denetlemekle, görevli ve yetkilidir..."

Hükmü gereği işlem yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

92- 2018 yılında Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı tarafından “Entegre Katı Atık Yönetim Planı” hazırlandığı, söz konusu plan içerisinde Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıklarının yönetimine yer verildiği, Adana İlinde 15 adet döküm sahasının belirlendiği, aktif olarak kullanılan saha sayısının 5 olduğu, yeni depolama sahalарının tespiti için çalışmaların devam ettiği,

Hafriyat araçlarının uydu takip sistemine geçmelerinin zorunlu kılınması ile ilgili olarak 18.02.2015 tarih ve 2015/31 sayılı UKOME kararı alındığı, İl genelinde yaklaşık 600 hafriyat kamyonunun Uydu Takip Sistemine geçirildiği, tüm hareketlerin 24 saat izlendiği,

Beyan edilmiştir.

Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinin 23. maddesine göre; *Hafriyat toprağı üreticileri ve/veya taşıyıcılarının, topraklarını belediyelerin gösterdiği yerlerin dışına dökmeleri yasaktır. Aksi davranışta bulunanlar hakkında kanun çerçevesinde işlem yapılır. Hafriyat toprağının denizlere, göllere, akarsulara dökülmesi ve bunlarla dolgu yapılması yasaktır.*” Denilmektedir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinin 8. Maddesine göre İl belediye mücavir alanı içerisinde il ve ilçe belediyeleri, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri,; hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlamakla ve Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalарını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmekle, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları için toplama, taşıma hizmeti verecek firmaların adresleri ve telefon numaraları ile nakliye bedellerini halkın bilgileneceği şekilde ilan etmekle, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetlemekle, belediye sınırları içindeki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri ile depolama sahalарına izin vermek ve gerektiğinde bu izni iptal etmekle, toplanan inşaat/yıkıntı atıklarını öncelikle altyapı çalışmalarında kullanmak/kullandırmakla, belediye sınırları içinde oluşan, toplanan, geri kazanılan ve bertaraf edilen hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarına ilişkin istatistiki bilgileri valilikler aracılığı ile yıl sonunda Bakanlığa bildirmekle, doğal afet atıklarının yönetimi konusunda valilik koordinasyonunda oluşturulan kriz merkezi kararlarını uygulamakla yükümlüdürler.

Yönetmelik gereğine uygun işlem yapılmasının devamı sağlanmalıdır.

93- Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanması ve taşınması işi kapsamında; İl genelinde sinek-haşere üremesinin engellenmesi ve atıkların yarattıkları görüntü kirliliğinin azaltılabilmesi adına Belediyece ömrünü tamamlamış lastik toplama ekibinin kurulduğu, bu ekibin, ömrünü tamamlamış lastikleri geri kazanım/bertaraf süreçlerine dâhil edilebilmeleri için sahadan toplandıkları ve Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğine uygun bir biçimde geçici depolanmalarını sağladıkları ifade edilmiştir.

Bisiklet ve dolgu lastikleri hariç, ömrünü tamamlamış diğer tüm lastikler ile ilgili olarak; 25.11.2006 gün ve 26357 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğinin 8. maddesi gereğince, belediyelerce alınması gereken tedbirlerin alınmasının devamı sağlanmalıdır.

GENEL DEĞERLENDİRME:

94- Daire başkanlıkları ve Şube Müdürlükleri görevleri için, asilde aranan şartlara en yakın personel unvanına göre (Müdür, Şef) görevlendirme yapılması gerektiği; tedviren

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

görevlendirme hususunun asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde istisna bir yöntem olarak kullanılması gerektiği,

-Vekâleten yürütülen Şube Müdürlüğü ve Şeflik kadroları ile diğer boş kadrolara 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4/A, 33 ve 68. maddeleri ve Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik gereğince atama yapılması gerektiği,

-Kanuni süresi içerisinde mal bildiriminde bulunmayanlar hakkında Devlet Memurları Kanununun 125/ D- Kademe ilerlemesinin durdurulması başlıklı "(...) j) Belirlenen durum ve sürelerde mal bildiriminde bulunmamak," hükmü uyarınca disiplin işlemi yapılması gerektiği,

-Parsel bazında yapılan İmar planı değişikliklerinin yapı ve nüfus yoğunluğunu artıran, sosyal ve teknik altyapı alanlarında eksiklik yaratan sonuçlar doğurduğu ve bu tür sonuçlar doğuran planlamalardan kaçınılması gerektiği,

-Büyükşehir Belediyesine ait taşınmazlara yapılan işgallerin önlenmesi ve işgaller karşılığında alınan ecrimisil uygulamasının kiralama şeklinde bir uygulamaya dönüştürülmemesi ve taşınmazların 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihaleyle kiraya verilmesi gerektiği,

- Teftişe tabi dönemde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında;

19. Madde Açık ihale usulü ile yapılan ihale sayısının: (790) adet,

3.Madde İstisnai İhale usulü ile yapılan ihale sayısının: (52) adet

20.Madde Belli İstekliler arasında yapılan ihale sayısının: (1) adet,

21/b Pazarlık usulü ile yapılan ihale sayısının: (149) adet,

21/f Pazarlık usulü ile yapılan ihale sayısının: (204) adet,

Doğrudan temin usulü ile yapılan iş sayısının: (9.713) adet olduğu,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre uygulanacak ihale usullerinin; Açık ihale usulü, Belli istekliler arasında ihale usulü, Pazarlık usulü olarak belirlendiği. Doğrudan Temin Yönteminin bir ihale usulü olmadığı ve belli durumlarda kullanılması gerektiği,

- Yatay mimariye ağırlık verilmek suretiyle kentsel dönüşümün hızlandırılması ve şehir içi trafik yoğunluğunu azaltıcı ulaşım mastır planı hazırlanması gerektiği,

- Adana Büyükşehir Belediyesi bünyesinde (1) adet modern hayvan barınağı olduğu, hayvan barınağı sayısının ihtiyaca göre artırılması; ayrıca sahihsiz hayvanların korunması, bakılması ve gözetimi için yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde, sahihsiz veya güçten düşmüş hayvanların en hızlı şekilde kurulan hayvan bakımevlerine götürülmesi ve bu hayvanların öncelikle müşahede yerlerinde tutulması, müşahede yerlerinde kısırlaştırılan, aşılana ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra alındıkları ortama bırakılmaları gerektiği,

- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu kapsamında düzenlenen ve vergiye konu kağıtlara ilişkin nispi ve maktu vergi oranlarının kağıdın düzenlenmesinden önce ilgili vergi dairesine makbuz karşılığı ödenmesi gerektiği ve bu hususta; vergiye tabi kağıtların Damga Vergisinin ödenmemesinden veya noksan ödenmesinden dolayı alınması lazım gelen vergi ve cezadan, mükelleflere rücu hakkı olmak üzere, kağıtları ibraz edenlerin sorumlu olacağıın bilinmesi gerektiği,

İçişleri Bakanlığı.....TEFTİŞ RAPORU.....Mülkiye Müfettişliği

-Adana Büyükşehir Belediyesinin 30.11.2020 tarihi itibariyle toplamda **4.544.428.384,00 TL** borcunun bulunduğu incelenmiştir

Adana Büyükşehir Belediyesinin finansal yönetim açısından borçlanma ihtiyacının azaltılması; yatırımlarını öz gelirleri ile yapar hale getirilmesi ve mevcut borç yükünün düşürülmesi için yoğun çaba gösterilmesi gerektiği,

İncelenmiş ve değerlendirilmiştir.

GÖREV VE SONUC:

95- Teftişe tabi dönemde Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı görevinin 07.06.2012–31.03.2014 tarihleri arasında Zihni ALDIRMAZ, 09.04.2014–31.03.2019 tarihleri arasında Hüseyin SÖZLÜ, 11.04.2019 tarihinden itibaren de Zeydan KARALAR tarafından yürütüldüğü incelenmiştir.

Adana Büyükşehir Belediyesinin tarafımdan yapılan teftişi sonucunda, (4) örnek olarak düzenlenen bu Teftiş Raporunun (1) örneği Adana Valiliğine, (1) örneği Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığına, (2) örneği de İçişleri Bakanlığına (Teftiş Kurulu Başkanlığı) sunulmuştur. **16.12.2020**

Emrah YILMAZ
Mülkiye Müfettişi